

Euroopan komissio
Kilpailun pääosasto

Käsikirja

Yhteisön valtiontukisäännöt

30. syyskuuta 2008

Tämä käsikirja on saatavilla myös Euroopan komission kilpailun pääosaston verkkosivustolla osoitteessa:

http://ec.europa.eu/competition/state_aid/studies_reports/studies_reports.cfm

Huomautus:

Nämä tietosivut ovat lyhyitä, joskus yksinkertaistettujakin esityksiä valtioneuvostonvaltuutetuista. On selvää, ettei tähän käsikirjaan sisältyvien tiivistelmien ja taulukoiden perusteella voida esittää minkäänlaisia vaatimuksia. Kullakin alalla sovellettavat velvoittavat säännöt annetaan kyseistä alaa koskevissa säädöksissä, joiden viitetiedot mainitaan tietosivuilla.

Tämä käsikirjan versio on päivitetty 30. syyskuuta 2008.

© Euroopan yhteisöt, 2008

Tekstin jäljentäminen on sallittua, kunhan lähde mainitaan.

Sisällysluettelo

1.	Johdanto.....	5
2.	Valtiontukisääntöjen kattamat toimenpiteet	6
3.	Yhteismarkkinoille soveltuva valtiontuki	7
4.	Valtiontukien arvioinnissa käytettävät perusmenetelmät	11
5.	Ilmoitus- ja hyväksymismenettelyt	13
6.	Rakennerahasto-ohjelmiin sisältyvä valtiontuki	15
	Liite: Valtiontukea koskevat tietosivut	17
Tietosivu 1	Yleinen ryhmäpoikkeusasetus.....	18
Tietosivu 2	Ilmastonmuutokseen liittyvä tuki ja muu ympäristönsuojelutuki	24
Tietosivu 3	Tutkimus- ja kehitystyön sekä innovaatiotoiminnan tuki	31
Tietosivu 4	Alueellinen tuki.....	35
Tietosivu 5	Vaikeuksissa olevien yritysten pelastamis- ja rakenneuudistustuki	42
Tietosivu 6	Pienten ja keskisuurten yritysten tuki.....	44
Tietosivu 7	Työllisyystuki.....	47
Tietosivu 8	Koulutustuki	50
Tietosivu 9	Riskipääomatoimenpiteet	52
Tietosivu 10	Viranomaisten tekemiin maa-alueita ja rakennuksia koskeviin kauppoihin sisältyvä tuki 55	
Tietosivu 11	Yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvät palvelut	56
Tietosivu 12	Takauksia koskeva tiedonanto	58

1. Johdanto

Euroopan komissio antoi äskettäin yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen, jolla monet valtiontukitoimenpiteet vapautettiin velvollisuudesta ilmoittaa niistä komissiolle. Yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen antaminen on yksi komission viime vuosien aikana toteuttaman valtiontuki uudistuksen huipentumista. Uudistus on tärkeä edistysaskel byrokratian vähentämisessä ja merkitsee nykyaikaisen katsantokannan omaksumista valtiontuen valvontaan. Se edistää lisäksi Lissabonin strategian painopistealueita: kestävä kehitys, EU:n teollisuuden kilpailukykyä, uusien työpaikkojen luomista sekä sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta.

EU:ssa harjoitettava valtiontukien valvonta on kilpailupolitiikan keskeinen osa-alue ja välttämätön toimenpide tehokkaan kilpailun ja vapaan kaupan suojaamiseksi. Valtiontukisäännöillä luodaan yhteiset toimintapuitteet, joiden tarkoituksena on ennen kaikkea varmistaa tasapuoliset toimintaedellytykset eurooppalaisille yrityksille ja välttää se, että jäsenvaltiot tuhlaavat voimavarojaan keskinäiseen kilpailuun valtiontuilla. Tällainen kilpailu haittaa sekä yksittäisten jäsenvaltioiden että koko EU:n kestävä kehitys. Komissio kannustaa lisäksi jäsenvaltioita ja alueita asettamaan etusijalle taloutensa kilpailukykyä vahvistamisen sekä sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden lisäämisen. Valtiontuki uudistuksella pyritään suuntaamaan aiempaa enemmän tukea Lissabonin strategiaan liittyviin tavoitteisiin, kuten T&K&I-toimintaan, riskipääomatoimenpiteisiin, koulutukseen, uusiutuviin energialähteisiin ja ilmastonmuutokseen sekä muihin ympäristönsuojelutoimenpiteisiin. EU:n valtiontukisäännöissä edellytetään, että sidosryhmät tarkistavat, onko valtiontuki tarkoituksenmukaisin toimintaväline yhteisen edun mukaisten tavoitteiden saavuttamiseen. Valtiontukien valvonnalla osallistutaan näin toimintaan, jonka tarkoituksena on välttää julkisten voimavarojen tuhlaus. Tällaisen tuhlauksen kustannukset lankeavat viime kädessä veronmaksajien maksettaviksi.

Valtiontukien valvontaa koskevat määräykset ovat monitahoisia ja perustuvat perustamissopimukseen, johdettuun oikeuteen ja yhteisöjen tuomioistuinten oikeuskäytäntöön. Tämän käsikirjan tarkoituksena on luoda lyhyt katsaus EU:ssa sovellettaviin valtiontukisääntöihin. Tarkoituksena ei ole käsitellä näitä sääntöjä eikä niiden soveltamistapaa perinpohjaisesti. Käsikirja koostuu kahdesta osasta: i) yleisestä osasta, jossa esitellään valtiontukiin liittyvät peruskäsitteet, ja ii) tietosivuista, joissa keskitytään tarkastelemaan tärkeimpiä yksittäisiä tukimuotoja tai valtiontukiin liittyviä kysymyksiä.

Valtiontuki uudistusta koskeva ohjeistus annetaan komission valtiontuen toimintasuunnitelmassa, jonka perusteella on tarkistettu ja annettu monia valtiontukea koskevia asiakirjoja kolmen viime vuoden aikana. Näitä ovat muun muassa ympäristönsuojelutuen suuntaviivat (joissa käsitellään myös ilmastonmuutosta), T&K&I-puitteet ja aluetuen suuntaviivat. Uusi ryhmäpoikkeusasetus muodostaa tässä suhteessa erityistoimenpiteen, jolla yhtenäistetään ja yksinkertaistetaan ryhmäpoikkeuksista annetut säännöt kaikkien tukimuotojen ja alojen osalta. Tämän vuoksi myös käsikirjaan oli tehtävä kyseisten muutosten edellyttämät tarkistukset.

Valtiontuki uudistus, jonka komissio käynnisti vuonna 2005, lähestyy nyt loppuaan. Yleinen ryhmäpoikkeusasetus ja valtiontukien valvontamenettelyiden yksinkertaistamista koskeva toimenpidepaketti (joka sisältää ehdotukset yksinkertaistetun menettelyn käytöstä tiettyjen ilmoitusten arvioinnissa, käytäntesäännöt ja tiedonannon valtiontukisääntöjen

tapauskohtaisesta soveltamisesta kansallisissa tuomioistuimissa vireille pantavissa valtioneuvoston päätöksissä) muodostavat uudistuksen loppuhuipentuman ja antavat komissiolle valmiudet jatkaa kilpailun suojaamista viemättä jäsenvaltioilta mahdollisuutta valita edelleen vapaasti tukimuodot, jotka sopivat parhaiten yhteen niiden yleisen politiikkayhdistelmän kanssa.

2. Valtiontukisääntöjen kattamat toimenpiteet

EU:n valtioneuvoston politiikan lähtökohta määritellään Euroopan yhteisön perustamissopimuksen, jäljempänä 'perustamissopimus', 87 artiklan 1 kohdassa. Kyseisessä artiklassa määrätään, että valtiontuki ei lähtökohtaisesti sovellu yhteismarkkinoille. Komissiolle annetaan perustamissopimuksen 88 artiklassa tehtäväksi valtiontuen valvonta. Kyseisessä artiklassa vaaditaan lisäksi, että jäsenvaltiot ilmoittavat komissiolle ennakkoon suunnitelmistaan myöntää valtiontukea (*ilmoittamisvaatimus*).

Perustamissopimuksen laatijat eivät edellyttäneet, että komissio yrittäisi seurata ja valvoa kaikkia yrityksiin mahdollisesti vaikuttavia toimenpiteitä.

Yhteisön valtioneuvoston sääntöjä sovelletaan vain toimenpiteisiin, jotka täyttävät kaikki perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa luetellut kriteerit. Näitä kriteereitä ovat muun muassa seuraavat:

a) Valtion varojen luovuttaminen

Valtioneuvoston säännöt koskevat vain toimenpiteitä, joissa on kyse valtion varojen luovuttamisesta (myös keskus-, alue- ja paikallisviranomaisien, julkisten pankkien ja rahastojen jne. toimesta).

Tuen ei myöskään välttämättä tarvitse olla valtion itsensä myöntämää. Sen voi myöntää myös valtion nimittämä yksityinen tai julkinen välittäjä. Näin voi olla esimerkiksi silloin, kun yksityiselle pankille annetaan vastuu pk-yrityksille suunnatun, valtion rahoittaman tukiohjelman hallinnoinnista.

Tukea voidaan myöntää monessa eri muodossa. Avustusten ja korkotukien lisäksi sitä voidaan myöntää myös lainatukuina, nopeutettuina poistoina, pääomasijoituksina, verovapautuksina jne.

b) Taloudellinen hyöty

Tuesta on saatava sellaista taloudellista hyötyä, jota yritys ei olisi tavallisesti liiketoiminnassaan saanut. Seuraavassa joitakin vähemmän ilmeisiä esimerkkejä:

- Yritys ostaa/vuokraa julkisessa omistuksessa olevan maa-alueen markkinahintaa alhaisempaan hintaan.
- Yritys myy maa-alueen valtiolle markkinahintaa korkeampaan hintaan.
- Yrityksellä on etuoikeus käyttää infrastruktuuria maksutta.
- Yritys saa valtiolta riskipääomaa ehdoin, jotka ovat edullisemmat kuin yksityisen sijoittajan tarjoamat ehdot.

c) Valikoivuus

Valtiontuen on oltava valikoivaa ja vaikutettava siten tiettyjen yritysten ja niiden kilpailijoiden väliseen tasapainoon. Tämä valikoivuus erottaa valtiontuen nk. yleisistä toimenpiteistä (eli toimenpiteistä, jotka koskevat erotuksetta jäsenvaltion kaikkia yrityksiä

kaikilla talouden aloilla ja joita ovat esimerkiksi useimmat kansalliset verotoimenpiteet).

Tukiohjelmia pidetään valikoivana, jos ohjelman hallinnoinnista vastaavilla viranomaisilla on tuen myöntämistä koskevaa harkintavaltaa. Valikoivuskriteeri täyttyy myös silloin, kun ohjelma koskee vain osaa jäsenvaltion alueesta (näin on aina alueellisten ja alakohtaisten tukiohjelmien tapauksessa).

d) Vaikutus kilpailuun ja kauppaan

Valtiontuella on oltava potentiaalinen vaikutus jäsenvaltioiden väliseen kilpailuun ja kauppaan. Riittää, jos voidaan osoittaa, että tuensaaja harjoittaa taloudellista toimintaa ja toimii markkinoilla, joilla käydään jäsenvaltioiden välistä kauppaa. Tässä yhteydessä ei ole merkitystä sillä, kuka tuensaaja on (voittoa tavoittelematon yhteisökin voi harjoittaa taloudellista toimintaa).

Komissio katsoo, että pienillä tukimäärillä (nk. vähämerkityksinen eli *de minimis* -tuki¹) ei ole potentiaalista vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kilpailuun ja kauppaan. Sen vuoksi tällainen tuki jää komission mukaan perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan soveltamisalan ulkopuolelle.

Tämä lyhyt katsaus valtiontuen määrittelemisessä käytettäviin kriteereihin osoittaa, että yhteisön valtiontukisääntöjen soveltamisala on laaja (muttei rajaton).

3. Yhteismarkkinoille soveltuva valtiontuki

Perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan mukaan tukitoimenpiteet, jotka täyttävät kaikki edellä esitetyt kriteerit, eivät lähtökohtaisesti sovellu yhteismarkkinoille. Tämä periaate ei kuitenkaan merkitse, että kaikki tukitoimenpiteet olisivat kiellettyjä. Perustamissopimuksen 87 artiklan 2 ja 3 kohdassa luetellaan tapaukset, joissa valtiontukea voidaan pitää hyväksyttävänä (nk. *poikkeukset*). Näiden poikkeusten vuoksi on perusteltua, että komissio seuraa suunniteltuja valtiontukitoimenpiteitä, kuten perustamissopimuksen 88 artiklassa määrätään. Kyseisen artiklan mukaan jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle suunnitelmistaan myöntää valtiontukea ennen suunnitelmien täytäntöönpanoa. Komissiolle annetaan 88 artiklalla myös harkintavaltaa sen suhteen, voidaanko kyseiselle tukitoimenpiteelle myöntää poikkeus vai onko ”*asianomaisen valtion poistettava tuki tai muutettava sitä*”.

Useimpien valtiontukitapausten kannalta tärkeimmistä poikkeuksista määrätään 87 artiklan 3 kohdan a ja c alakohdassa:

- 87 artiklan 3 kohdan a alakohta koskee valtiontukea kehityksen edistämiseen ”alueilla, joilla elintaso on poikkeuksellisen alhainen tai joilla vajaatyöllisyys on vakava ongelma”.
- 87 artiklan 3 kohdan c alakohta koskee ”tukea tietyn taloudellisen toiminnan tai talousalueen kehityksen edistämiseen, jos tuki ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä

---

¹ Ks. liitteen tietosivu 13 *de minimis* -säännöstä.

yhteisön edun kanssa ristiriitaisella tavalla”.

Käyttäessään harkintavaltaansa komissio soveltaa eri menetelmiä riippuen muun muassa yrityksen koosta, sijainnista, toimialasta ja tuen tarkoituksesta. Avoimuuden, ennakoitavuuden ja oikeusvarmuuden turvaamiseksi komissio on julkistanut kriteerit, joita se käyttää päättäessään, voidaanko sille ilmoitetuille tukitoimenpiteille myöntää poikkeus. Kriteerit on julkaistu asetuksina, tiedonantoina, ilmoituksina, puitteina, suuntaviivoina ja jäsenvaltioille osoitettuina kirjeinä.²

Perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a ja c alakohdan nojalla myönnettävät poikkeukset voidaan jakaa kolmeen pääluokkaan:

a) Alueellinen tuki

Perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a alakohdan ja c alakohdan nojalla voidaan hyväksyä alueellisten ongelmien ratkaisemiseksi toteutettavia tukitoimenpiteitä:

- 87 artiklan 3 kohdan a alakohta koskee valtiontukea kehityksen edistämiseen ”*alueilla, joilla elintaso on poikkeuksellisen alhainen tai joilla vajaatyöllisyys on vakava ongelma*”. Tämän vuoksi 87 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaisen alueen asema myönnetään EU:n laajuisten arviointikriteerien perusteella (tilastollisten alueyksiköiden nimikkeistön NUTS II -alueet, joilla BKT/henkilö (ostovoimapariteetti) on alle 75 prosenttia 25 jäsenvaltion EU:n keskiarvosta³). Vuosina 2007–2010 myös alueet, joiden BKT/henkilöä kohden (ostovoimapariteetti) on alle 75 prosenttia 15 jäsenvaltion EU:n keskiarvosta⁴, ovat 87 artiklan 3 kohdan a alakohdan nojalla tukikelpoisia.
- 87 artiklan 3 kohdan c alakohta koskee tukea muunlaisille (kansallisille) ongelma-alueille ”*tietyn ... talousalueen kehityksen edistämiseen*”. Jäsenvaltioille annetaan tällä artiklalla mahdollisuus auttaa alueita, jotka ovat epäedullisessa asemassa *kansalliseen keskiarvoon verrattuna*. Komissio päättää myös tähän poikkeukseen oikeutettujen alueiden luettelosta, mutta jäsenvaltioiden ehdotuksesta. Jäsenvaltiot voivat perustella ehdotustaan *kansallisilla* arviointikriteereillä.

Alueellisen tuen arviointikriteerit on koottu yhteen ja julkaistu asiakirjassa ”Alueellisia valtiontukia koskevat suuntaviivat vuosille 2007–2013”. Suuntaviivojen sisältö esitetään lyhyesti liitteessä alueellista tukea koskevalla tietosivulla.

b) Muut horisontaaliset säännöt

Kaikkia toimialoja koskevissa eli nk. horisontaalisissa säännöissä määritellään komission kanta tiettyihin tukimuotoihin, joilla pyritään ratkaisemaan mahdollisia ongelmat millä tahansa toimialalla tai alueella.

Tähän mennessä komissio on julkaissut puitteita, suuntaviivoja tai ryhmäpoikkeusasetuksia,

---

² Kaikki valtiontukia koskevat asetukset, tiedonannot, ilmoitukset, puitteet ja suuntaviivat ovat saatavilla kilpailun pääosaston verkkosivuilla osoitteessa:

http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/legislation.html.

³ Johdonmukaisuuden vuoksi vuodet 2007–2013 kattavaa jaksoa tarkastellaan kokonaisuudessaan 25 jäsenvaltion EU:ta koskevien tietojen perusteella.

⁴ 82,2 prosenttia 25 jäsenvaltion EU:n keskimääräisestä BKT:stä/henkilö.

joissa määritetään seuraaviin tukimuotoihin sovellettavat arviointikriteerit:

- ilmastonmuutokseen liittyvä tuki ja muu ympäristönsuojelutuki
- tutkimus- ja kehitystyön sekä innovaatiotoiminnan tuki
- vaikeuksissa olevien yritysten pelastamis- ja rakenneuudistustuki
- pienten ja keskisuurten yritysten tuki
- työllisyystuki
- koulutustuki
- riskipääomatuki sekä
- yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvien palvelujen tuki.

Näitä tukimuotoja koskevien asetusten, puitteiden ja suuntaviivojen sisältö esitetään lyhyesti liitteenä olevilla tietosivuilla.

c) Alakohtaiset säännöt

Komissio on antanut myös alakohtaisia sääntöjä, joissa määritellään sen suhtautuminen yksittäisillä toimialoilla myönnettävään valtiontukeen. Näistä tärkeimpiin kuuluvat seuraavat:

- *Yleiset sektorit*

Vuosien kuluessa on annettu erityissääntöjä aloille, joilla on havaittu erityisongelmia tai -olosuhteita ja joilla tarvitaan sen vuoksi erityisiä sääntökokonaisuuksia. Tällaisia aloja ovat nykyisin audiovisuaalinen tuotanto, tv-lähetystoiminta, hiiliteollisuus, sähköala (hukkakustannukset), postipalvelut ja laivanrakennus. Tuen myöntämiselle teräs- ja synteetikuituteollisuudelle on myös asetettu erityisiä rajoituksia.

- *Maa- ja metsätalous, kalastus ja vesiviljely*

Tässä käsikirjassa esitetyjä yleisiä valtiontukisääntöjä ei sovelleta tai sovelletaan vain rajatussa määrin maa- ja kalataloustuotteiden⁵ tuotantoon ja markkinoille saattamiseen liittyvillä aloilla. Näihin aloihin sovellettavat säännöt annetaan pääasiassa maa- ja metsätalouden valtiontukea koskevissa suuntaviivoissa vuosiksi 2007–2013⁶ ja kalastus- ja vesiviljelyalan valtiontukien tarkastelemista koskevissa suuntaviivoissa⁷.

Lisätietoja näillä aloilla sovellettavista säännöistä saa maatalouden ja maaseudun kehittämisen pääosaston sekä meri- ja kalastusasioiden pääosaston valtiontukiyksiköiltä.

- *Liikenne*

Maantieliikenteen alalla sovelletaan pääosin yleisiä valtiontukisääntöjä ja myös vähämerkityksistä tukea (*de minimis*) koskevaa asetusta. Tästä periaatteesta on kuitenkin joitakin poikkeuksia (esim. kuljetuskalustoa ei yleensä pidetä tukikelpoisena, maanteiden tavarakuljetuksiin tarkoitettujen ajoneuvojen hankintaan myönnettävä tuki ei kuulu *de*

---

⁵ Kyseiset tuotteet määritetään EY:n perustamissopimuksen liitteenä I olevassa luettelossa (Internet-osoite: <http://eur-lex.europa.eu/en/treaties/index.htm>).

⁶ EUVL C 319, 27.12.2006, s. 1.

⁷ EUVL C 84, 3.4.2008, s. 10.

minimis -asetuksen soveltamisalaan ja maantieliikenteen alalla myönnettävän *de minimis* -tuen enimmäismäärä on alennettu 100 000 euroon).

Muilla liikenteen aloilla (rautatie-, lento-, sisävesi-, ja meriliikenne) sovelletaan alakohtaisia valtioneukisääntöjä. Tietoja näillä aloilla sovellettavista valtioneukisäännöistä saa energian ja liikenteen pääosaston valtioneukisyksiköltä⁸.

Myös hiiliteollisuuteen sovellettavien valtioneukisääntöjen soveltaminen kuuluu energian ja liikenteen pääosaston toimivaltaan.⁹

d) Erityiset tukimuodot

Takauksien, verotuen ja pääomasijoitusten kaltaisten tukimuotojen käytöstä sekä tiettyyn toimenpiteeseen sisältyvän tukiosuuden laskemisesta annetaan ohjeita ilmoituksissa, joita Euroopan komission kilpailun pääosasto on julkaissut verkkosivuillaan.

Yhteenveto

Lukuun ottamatta edellä mainittuja maatalouden, kalastusasioiden, energian ja liikenteen pääosastojen toimivaltuuksia kaikilla muilla aloilla myönnettävät tuet kuuluvat kilpailun pääosaston toimivaltaan.

Taulukossa 1 luodaan yleiskatsaus tärkeimpiin tukimuotoihin, joille komissio on tähän mennessä hyväksynyt suuntaviivat, puitteet tai ryhmäpoikkeusasetuksen. Taulukossa ilmoitetaan kunkin tukimuodon kohdalla, voidaanko sille myöntää poikkeus kaikkialla EU:ssa vai ainoastaan tukialueilla. Viimeisessä sarakkeessa ilmoitetaan sen liitteen otsikko, jossa kyseistä tukea käsitellään (ks. liite).

Taulukko 1. Tärkeimmät EU:n suuntaviivojen, puitteiden tai asetusten nojalla hyväksyttävät horisontaaliset ja alueelliset tukimuodot

Tuen käyttötarkoitus:	Aluetukikelpoiset alueet		Muut alueet	Tietosivu (ks. liite)
	87 art. 3 kohdan a alakohta	87 art. 3 kohdan c alakohta		
Alkuinvestointi (suuret yritykset)	Kyllä	Kyllä	Ei	Aluetuki + yleinen ryhmäpoikkeusasetus
Alkuinvestointi (pk-yritykset)	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Aluetuki + pk-yritysten tuki + yleinen ryhmäpoikkeusasetus
Ympäristökustannukset	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Ympäristötuki + yleinen ryhmäpoikkeusasetus
T&K&I-menot	Kyllä	Kyllä	Kyllä	T&K&I-tuki + yleinen ryhmäpoikkeusasetus
Kuljetustuki(*)	Kyllä(*)	Kyllä(*)	Ei	Aluetuki

⁸ Ks. http://ec.europa.eu/dgs/energy_transport/state_aid/transport_en.htm.

⁹ Energian ja liikenteen pääosasto vastaa erityisesti kivihiiliteollisuuden valtioneukisesta 23 päivänä heinäkuuta 2002 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1407/2002 määritelmän mukaisesta kivihiilestä, jolla tarkoitetaan korkean, keskitason ja alhaisen luokkiin A ja B kuuluvan laatuluokan kivihiiltä siten kuin ne on määritelty Yhdistyneiden Kansakuntien Euroopan talouskomission kansainvälisessä hiililuokitusjärjestelmässä.

Koulutus- ja neuvontatuki (pk-yritykset)	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Pk-yritysten tuki + yleinen ryhmäpoikkeusasetus
Riskipääomatuki	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Riskipääomatuki + yleinen ryhmäpoikkeusasetus
Yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvät palvelut	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvät palvelut
Koulutustuki	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Koulutustuki + yleinen ryhmäpoikkeusasetus
Pelastamis- ja rakenneuudistustuki	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Pelastamis- ja rakenneuudistustuki

* Tuki, jolla korvataan syrjäisimmillä tai harvaan asutuilla alueilla toimivien yritysten ylimääräisiä kuljetuskustannuksia.

4. Valtiontukien arvioinnissa käytettävät perusmenetelmät

Valtiontukien uudistuspaketin myötä otettiin käyttöön aiempaan kokemukseen ja asiantuntemukseen perustuva hienojakoisempi taloudellinen tarkastelutapa valtiontukiasioiden arvioinnissa. Valtiontukitoimenpiteen myönteisten ja kielteisten tekijöiden arviointia varten määritettiin täsmällisemmät taloudelliset kriteerit ja menetelmät. Näin pyrittiin edistämään tukimäärien vähentämistä ja parempaa kohdentamista koskevan tavoitteen saavuttamista.

Taloustiede on tärkeässä asemassa valtiontukien tarkastelussa, kun selvitetään, onko kyse perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettusta tuesta, ja kun arvioidaan, soveltuvatko tukitoimenpiteet yhteismarkkinoille. Ensin mainitun vaiheen osalta komissio on jo tarkistanut nk. *de minimis* -tiedonantoa (tietosivu 13) ja takauksia koskevaa tiedonantoa (tietosivu 12) sekä tarkistaa parhaillaan tiedonantoa markkinataloussijoittajaperiaatteesta.

Tuen yhteismarkkinoille soveltuvuuden arviointi perustuu pääasiassa tuen **myönteisten vaikutusten** (ts. tuen osuus tarkoin määritellyn yhteisen edun mukaisen tavoitteen saavuttamisessa) vertaamiseen sen **kielteisiin vaikutuksiin** (ts. tuesta aiheutuva kilpailun ja kaupan vääristyminen) (nk. **tasapainotesti**). Jotta tuen todettaisiin soveltuvan yhteismarkkinoille, sen on oltava välttämätöntä ja oikeassa suhteessa sille asetettuun yhteisen edun mukaiseen tavoitteeseen.

Hienojakoisempi taloudellinen tarkastelutapa ei kuitenkaan tarkoita sitä, että jokaikisestä valtiontuesta olisi laadittava erikseen perusteellinen arviointi. Komissio käytti tasapainotestin mukaisia talouspoliittisia perusteluita pohtiessaan, mitä taloudellisia vaatimuksia olisi otettava huomioon yleisten valtiontukisääntöjen laadinnassa ja sen varmistamisessa, että käytössä on tarkoituksenmukainen valvontajärjestelmä. Kilpailua ja kauppaa vähiten vääristäviä tapauksia ei tämän vuoksi katsota valtiontueksi (ks. *de minimis* -tukea koskeva tietosivu 13). Lisäksi tapaukset, joiden yhteismarkkinoille soveltuvuuden selvittämiseksi on mahdollista määrittää ennakkoon helposti sovellettavia kriteereitä, vapautetaan ilmoitusvaatimuksesta (ks. yleistä ryhmäpoikkeusasetusta koskeva tietosivu 1). Seuraavalla, vakiomuotoisen arvioinnin tasolla komissio arvioi useimmat tapaukset ennakkoon määriteltyjen edellytysten (myös etukäteen laskettujen tuki-intensiteettien) perusteella. Kyseisten edellytysten tarkoituksena on varmistaa,

että tuki on oikeassa suhteessa sille asetettuihin tavoitteisiin ja välttämätöntä ja että sen kilpailua ja kauppaa vääristävät vaikutukset jäävät vähäisiksi. Kyse on toisin sanoen tapauksista, joista laaditaan ennakkoon yksityiskohtaisempi taloudellinen arviointi yhtenä kokonaisuutena ja joista laadittu arviointi otetaan huomioon sääntöjä koskevissa oikeudellisissa oletuksissa. Viimeistä valvontatasoa – yksityiskohtaista arviointia – sovelletaan tapauksiin, jotka vääristävät mahdollisesti eniten kilpailua ja joita koskevat taloudelliset perusteet komissio tarkistaa tapauskohtaisesti.

Taulukko 2. Arviointitasot:

1	Ei tukea – <i>de minimis</i> -tuki
2	Yleinen ryhmäpoikkeusasetus
3	Vakiomuotoinen arviointi
4	Yksityiskohtainen arviointi

Hienojakoisemman taloudellisen tarkastelutavan peruslähtökohtana on **tasapainotesti**. Kyse on ennen kaikkea ehdotetun toimenpiteen kustannus-hyötysuhteen arvioinnista.

Tasapainotestissä tarkastellaan seuraavia seikkoja:

1. Selkeästi määritelty yhteisen edun mukainen tavoite

Tuella olisi oltava selkeästi määritelty yhteisen edun mukainen tavoite (kuten kasvu, työllisyys, koheesio, ympäristönsuojelu jne.). Tällainen tavoite voi liittyä joko **tehokkuuteen** tai **oikeudenmukaisuuteen**. Tehokkuustavoitteen tarkoituksena on korjata markkinoiden toimintapuutteita (esim. ulkoisvaikutuksia, puutteellista tiedotusta ja koordinoitongelmia). Oikeudenmukaisuustavoitteet voivat liittyä esimerkiksi alentuneesti työkykyisten työntekijöiden työllistämiseen tai yritysten kannustamiseen perustamaan tuotantolaitoksia aliehkittyneille alueille. Tuki voidaan joissakin tapauksissa hyväksyä myös silloin, kun sillä helpotetaan siirtymistä tehokkaammin toimiviin markkinoihin.

2. Hyvin suunniteltu väline

Ratkaistavana on ennen kaikkea kysymys siitä, onko tuki suunniteltu niin hyvin, että sen avulla on mahdollista saavuttaa edellä määritetty yhteisen edun mukainen tavoite. Samalla on löydettävä vastaukset seuraaviin kolmeen kysymykseen:

- Onko tuki **tarkoituksenmukainen toimintaväline**? Puuttumatta siihen, mitä toimintavälineitä jäsenvaltiot päättävät käyttää, valtiontukea olisi käytettävä silloin, kun valikoivan välineen (kuten valtiontuen) käytöstä saatavat edut on todennettu ja niistä on esitetty näyttöä.
- Onko tuella **kannustava vaikutus**? Muutetaanko tuella tuensaajan käyttäytymistä? Tuensaajan olisi aloitettava tuen myötä toiminta, jota se i) ei harjoittaisi lainkaan ilman tukea tai ii) harjoittaisi vain vähäisessä määrin tai eri tavalla. Tarkoituksena on välttää valtiontuen myöntäminen toimintaan, jonka kyseinen yritys aloittaisi joka tapauksessa samassa laajuudessa myös ilman tukea (esim. koulutus, jonka yrityksen olisi järjestettävä työntekijöilleen joka tapauksessa toimintakykynsä säilyttämiseksi).

- Onko tukitoimenpide **oikeassa suhteessa** ratkaistavaan ongelmaan? Kyse on sen selvittämisestä, olisiko yritys saatu muuttamaan käyttäytymistään samalla tavalla, jos sille olisi myönnetty vähemmän tukea. Tuen määrä ja intensiteetti on rajattava toiminnan harjoittamisen kannalta ehdottoman välttämättömään vähimmäismäärään. Tuen katsotaan yleensä olevan oikeassa suhteessa sille asetettuun tavoitteeseen, jos lakisääteisiä tuen enimmäisintensiteettejä ei ylitetä.

Tällainen analyysi edellyttää, että komissio yksilöi **vaihtoehtoisen (nk. kontrafaktuaalisen) skenaarion**. Lähtökohtana on tuetun hankkeen vertaaminen hypoteettiseen tilanteeseen, jossa tukea ei myönnettäisi. Tämä on ainoa tapa arvioida joitakin yhteisen edun mukaisia tavoitteita (esim. markkinoiden toimintapuutetta) ja kannustavaa vaikutusta (muutos tuensaajan käyttäytymisessä).

3. Myönteisten ja kielteisten vaikutusten vertaaminen – myönteiset kokonaisvaikutukset

Kyse on tuesta mahdollisesti aiheutuvien kielteisten vaikutusten arvioinnista ja niiden vertaamisesta tuen myönteisiin vaikutuksiin.

Tuen kielteisiä vaikutuksia ovat ensisijaisesti kilpailua ja kauppaa vääristävät vaikutukset. Näitä ovat muun muassa irtautumisstrategian käytön estäminen, tehottomien yritysten toimintakyvyn säilyttäminen, yksityisten sijoittajien syrjäyttäminen, dynaamisten kannustinten häiritseminen, julkisiin menoihin sidoksissa olevat valtiontukikustannukset jne.

Jotta tuen, jolla on runsaasti kielteisiä vaikutuksia, katsottaisiin soveltuvan yhteismarkkinoille, sillä on oltava kielteisten vaikutusten vastapainoksi riittävän paljon myönteisiä vaikutuksia. Tällainen arviointi edellyttää, että kielteiset ja myönteiset vaikutukset ilmaistaan sekä laadullisin että mahdollisuuksien mukaan myös määrällisin perustein. Komissio laatii kokonaisarvioinnin tuen vaikutuksista tuottajiin ja kuluttajiin markkinoilla, jotka kuuluvat tukitoimenpiteen vaikutuspiiriin. Kokonaistulos riippuu ehdotetun tukitoimenpiteen ominaisuuksista. Kun on kyse yksityiskohtaisen arvioinnin kohteena olevista toimenpiteistä, kokonaisvaikutuksia arvioidaan tapauskohtaisesti.

5. Ilmoitus- ja hyväksymismenettelyt

Yhteisön harjoittama valtiontuen valvonta perustuu järjestelmään, jonka mukaan tuelle on saatava ennakkohyväksyntä. Kyseisessä järjestelmässä jäsenvaltioiden edellytetään ilmoittavan (nk. *ennakkoilmoitus*) komissiolle kaikista valtiontuen myöntämisestä tai muuttamista koskevista suunnitelmista eivätkä ne saa panna tukea täytäntöön ennen kuin komission on hyväksynyt sen (nk. *keskeytysperiaate*). Komissiolle annetaan perustamissopimuksella toimivalta määrittää, onko ilmoitettu tukitoimenpide perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea, ja jos on, voidaan sille myöntää poikkeus perustamissopimuksen 87 artiklan 2 tai 3 kohdan nojalla. Jäsenvaltiot eivät voi myöntää valtiontukea, jos siitä ei ole ilmoitettu komissiolle *ja* jos komissio ei ole hyväksynyt sitä. Tuki, joka myönnetään ilman komission hyväksyntää, katsotaan automaattisesti *sääntöjenvastaiseksi tueksi*. Nykyisten menettelysääntöjen mukaan komissio määrää sääntöjenvastaisesti myönnetyn, yhteismarkkinoille soveltumattomaksi todetun tuen perittäväksi takaisin tuensaajilta. Yhteisöjen tuomioistuimet ovat lisäksi todenneet, että kansallisilla tuomioistuimilla on toimivalta päättää, onko ilmoitusmenettelyjä noudatettu, ja

jos näin ei ole, määrätä tuki perittäväksi korkoineen takaisin.

Komissio on joitakin vuosia sitten aloittanut valtiontukimenettelyjen uudistamisen ja yksinkertaistamisen. Neuvosto antoi tätä tarkoitusta varten 7. toukokuuta 1998 asetuksen (EY) N:o 994/98, jonka nojalla komissio voi antaa valtiontukea koskevia *ryhmäpoikkeusasetuksia*. Näiden asetusten nojalla komissio voi todeta jotkin valtiontuki muodot perustamissopimuksen mukaisiksi, jos ne täyttävät tietyt edellytykset. Tällaiset tuen on vapautettu ennakoilmoitusvaatimuksesta eikä niille tarvitse saada komission hyväksyntää. Komissio on antanut aiemmin useita ryhmäpoikkeusasetuksia. Vuonna 2008 nämä asetukset korvattiin kuitenkin uudella yleisellä ryhmäpoikkeusasetuksella, jolla yhtenäistetään voimassa oleva lainsäädäntökehys ja esitellään uusia toimenpidetyyppejä, jotka on vapautettu ilmoitusvelvollisuudesta. Jäsenvaltiot voivat tämän vuoksi myöntää yleisessä ryhmäpoikkeusasetuksessa säädetyt edellytykset täyttävää tukea ilmoittamatta siitä ennakkoon komissiolle ja odottamatta komission hyväksyntää. Liitteessä on lisätietoja yleisestä ryhmäpoikkeusasetuksesta (tietosivu 1). Lisäksi on annettu asetus, jolla säännellään *de minimis* -säännön soveltamista. Kyseisessä asetuksessa säädetään, että yritykselle myönnettävä tuki, jonka määrä alittaa 200 000 euron kynnyksarvon kolmen verovuoden jaksolla ja joka täyttää tietyt edellytykset, ei ole perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea, koska sen ei katsota vaikuttavan kauppaan eikä vääristävän kilpailua (tietosivu 13). Tällaisesta toimenpiteestä ei sen vuoksi tarvitse ilmoittaa komissiolle.

Uudistamisprosessin tuloksena on tehtävä ero kahden tukitoimenpidetyypin välillä:

- **Ilmoitusvaatimuksesta vapautetut tukitoimenpiteet**

Yksittäisiä tukitoimenpiteitä tai tukiohjelmia, jotka täyttävät kaikki komission antamassa yleisessä ryhmäpoikkeusasetuksessa säädetyt edellytykset, ei tarvitse ilmoittaa komissiolle. Jäsenvaltion edellytetään ilmoituksen sijaan toimittavan komissiolle lyhyen tiivistelmän tukitoimenpiteestä 20 työpäivän *kuluessa* toimenpiteen toteutuksesta. Jos tukitoimenpide täyttää kaikki *de minimis* -asetuksessa säädetyt edellytykset (ks. tietosivu 13), jäsenvaltioilta ei vaadita edes tällaista tiivistelmää (jäsenvaltioiden on kuitenkin seurattava kyseistä tukea *de minimis* -asetuksen mukaisesti). Kun on kyse toimenpiteistä, jotka on vapautettu ilmoitusvaatimuksesta yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen nojalla, jäsenvaltioilla on myös velvollisuus julkaista toimenpidettä koskeva teksti kokonaisuudessaan internetissä ja pitää se siellä toimenpiteen koko voimassaoloajan.

- **Ilmoitusvaatimuksen soveltamisalaan kuuluvat tukitoimenpiteet**

Neuvosto antoi 22. maaliskuuta 1999 asetuksen (EY) N:o 659/1999 (jota on myöhemmin muutettu).¹⁰ Siinä määritetään valtiontukea koskevat menettelysäännöt. Komissio on sittemmin antanut asetuksen (EY) N:o 794/2004¹¹ edellä mainitun neuvoston asetuksen soveltamisesta. Seuraavassa on lyhyt kuvaus tavanomaiseen ilmoitustapaukseen sovellettavista säännöistä.

- **Ilmoitus**

---

¹⁰ EYVL L 83, 27.3.1999, s. 1.

¹¹ Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 93 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999 täytäntöönpanosta 21 päivänä huhtikuuta 2004 annettu komission asetus (EY) N:o 794/2004, EUVL L 140, 30.4.2004, s. 1–134.

Kyseisen jäsenvaltion (keskushallinnon) on huolehdittava suunniteltujen tukitoimenpiteiden ilmoittamisesta pysyvän edustustonsa välityksellä. Käsittelyn nopeuttamiseksi komissio on laatinut useimpia tukimuotoja varten valmiit ilmoitusmallit. Jäsenvaltiot voivat käyttää nimenomaan tätä tarkoitusta varten kehitettyä ohjelmistoa (nk. SANI-ohjelmisto), joka helpottaa ja nopeuttaa ilmoitusprosessia.

Tiettyihin voimassa olevaan tukeen tehtäviin pieniin muutoksiin sovelletaan yksinkertaistettua ilmoitusjärjestelmää ja nopeutettua päätöksentekomenettelyä. Tällaiset yksinkertaistetut järjestelyt voidaan hyväksyä ainoastaan, jos kyseisen voimassa olevan tuen täytäntöönpanosta on ilmoitettu komissiolle säännöllisin väliajoin.

- **Lisätietopyyntö**

Jos ilmoituksessa on puutteita, komissio pyytää lisätietoja. Jäsenvaltiolla on yleensä 20 päivää aikaa toimittaa pyydetty tiedot.

- **Tutkinta ja päätös**

Komissiolla on kaksi kuukautta aikaa tutkia ehdotettu tuki. Kahden kuukauden määräaika alkaa siitä, kun komissio on saanut kaikki tuen arvioimiseksi tarvitsemansa tiedot ja ilmoitus voidaan katsoa täydelliseksi. Tutkinnan päätteeksi tehdään yleensä joko päätös olla vastustamatta tukea tai päätös 88 artiklan 2 kohdan mukaisen menettelyn aloittamisesta.

Jos komissio päättää olla vastustamatta tukea, tukitoimenpide voidaan toteuttaa.

Komissio aloittaa 88 artiklan 2 kohdan mukaisen menettelyn, jos se epäilee ilmoitetun tukitoimenpiteen soveltuvuutta yhteismarkkinoille. Tällöin komissio aloittaa nk. muodollisen tutkintamenettelyn. Se julkaisee kuvauksen tuesta *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* ja verkkosivuillaan sekä kehottaa kyseistä jäsenvaltiota ja niitä, joiden etua asia koskee, esittämään huomautuksensa tuesta. Tutkinnan päätteeksi komissio tekee lopullisen päätöksen. Päätös voi olla myönteinen (tuki voidaan panna täytäntöön), kielteinen (tukea ei voida panna täytäntöön) tai ehdollisesti myönteinen (tuki voidaan panna täytäntöön, jos tietyt ehdot täyttyvät). Tutkinnan ohjeellinen enimmäiskesto on 18 kuukautta.

Perustamissopimuksen 230 artiklan nojalla *yhteisöjen tuomioistuimien voi tutkia* kaikkien komission päätösten *laillisuuden*. Myös kansalliset tuomioistuimet osallistuvat tuen takaisinperinnästä tehtyjen komission päätösten täytäntöönpanoon.

6. Rakennerahasto-ohjelmiin sisältyvä valtiontuki

Rakennerahastoihin liittyvät toimenpideohjelmat vuosiksi 2007–2013 sisältävät vakimuotoisen lausekkeen, jonka mukaan ”toimenpideohjelmaan perustuvan julkisen tuen on oltava tuen myöntämisen ajankohtana sovellettavien menettelyllisten ja aineellisoikeudellisten valtiontukisääntöjen mukaista”. Tämän edellytyksen täytyminen on ohjelmia hallinnoivien viranomaisten vastuulla.

Liite: Valtiontukea koskevat tietosivut

Ohessa on 13 tietosivua, joilla käsitellään erityisiä valtiontukiaiheita jaoteltuina joko tutkimuodon tai tukivälineen mukaan.

Kullakin tietosivulla esitellään lyhyesti kyseiseen aihepiiriin sovellettavat tärkeimmät säännökset ja määräykset. Tietosivuilla annetaan lisäksi tapauksen mukaan kyseisten komission asetusten, suuntaviivojen, puitteiden, tiedonantojen ja ilmoitusten tarkat viitetiedot. Tietosivuilla mainitut oikeudelliset asiakirjat ovat kokonaisuudessaan kilpailun pääosaston verkkosivuilla (http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/legislation.html).

- Tietosivu 1 Yleinen ryhmäpoikkeusasetus
- Tietosivu 2 Ilmastonmuutokseen liittyvä tuki ja muu ympäristönsuojelutuki
- Tietosivu 3 Tutkimus- ja kehitystyön sekä innovaatio toiminnan tuki
- Tietosivu 4 Alueellinen tuki
- Tietosivu 5 Vaikeuksissa olevien yritysten pelastamis- ja rakenneuudistustuki
- Tietosivu 6 Pienten ja keskisuurten yritysten tuki
- Tietosivu 7 Työllisyystuki
- Tietosivu 8 Koulutustuki
- Tietosivu 9 Riskipääomatoimenpiteet
- Tietosivu 10 Viranomaisten tekemiin maa-alueita ja rakennuksia koskeviin kauppoihin sisältyvä valtiontuki
- Tietosivu 11 Yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvät palvelut
- Tietosivu 12 Takauksia koskeva tiedonanto
- Tietosivu 13 *De minimis* -sääntö

Huomautus:

Liitteen tietosivut ovat lyhyitä, joskus yksinkertaistettujakin esityksiä valtiontukilainsäädännöstä. On selvää, ettei tietosivuilla esitettyjen tiivistelmien ja taulukoiden perusteella voida esittää minkäänlaisia vaatimuksia. Kullakin alalla sovellettavat velvoittavat säännöt annetaan kyseistä alaa koskevissa säädöksissä, joiden viitetiedot mainitaan tietosivuilla.

Tämä käsikirjan versio on päivitetty 30. syyskuuta 2008.

Tietosivu 1 Yleinen ryhmäpoikkeusasetus

Viite

Komission asetus (EY) N:o 800/2008, annettu 6 päivänä elokuuta 2008, tiettyjen tukimuotojen toteamisesta yhteismarkkinoille soveltuviksi perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan mukaisesti (EUVL L 214, 9.8.2008, s. 3–47), (myöhemmin tällä tietosivulla 'yleinen ryhmäpoikkeusasetus').

Tässä liitteessä olevilla tietosivuilla on lisätietoja yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen soveltamisesta kullakin tietosivulla käsiteltävään tukimuotoon.

Soveltamisala

Yleistä ryhmäpoikkeusasetusta sovelletaan kaikkiin talouselämän aloihin, lukuun ottamatta kalastusta ja vesiviljelyä, maataloutta ja hiiliteollisuutta¹², teräs-, laivanrakennus- ja synteetikuitualoilla myönnettävää *alueellista* tukea sekä tietyille toimialoille (lukuun ottamatta matkailua) suunnattuja aluetukiohjelmaa. Sitä ei sovelleta vientiin liittyvään toimintaan eikä tukeen, jolla suositetaan kotimaisia tuotteita tuontituotteiden kustannuksella. Yleistä ryhmäpoikkeusasetusta ei myöskään sovelleta suurille yrityksille myönnettävään tapauskohtaiseen tukeen, lukuun ottamatta alueellista investointi- ja työllisyystukea.

Yleisessä ryhmäpoikkeusasetuksessa vahvistetaan yksittäisille tuille (kullekin toimenpideryhmälle) enimmäismäärät¹³, joita pienemmät tukimäärät kuuluvat sen soveltamisalaan.

Käsitteet

Yleisessä ryhmäpoikkeusasetuksessa lueteltavat toimenpiteet, jotka ovat asetuksessa vahvistettujen edellytysten ja kriteerien mukaisia, vapautetaan ilmoitusvaatimuksesta. Jäsenvaltiot voivat sen vuoksi toteuttaa ne ilman komission lisäarviointia.

Yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen soveltamisalaan kuulumattomaan tukeen sovelletaan edelleen ilmoitusvaatimusta ja komissio laatii siitä säännönmukaisen valtioneuvoston päätöksen.

Eri asetuksissa aiemmin annetut säännöt **konsolidoidaan** ja yhdenmukaistetaan uudella yleisellä ryhmäpoikkeusasetuksella yhdeksi tekstiksi. Lisäksi ilmoitusvelvollisuudesta myönnettävien poikkeusten soveltamisalaa **laajennetaan** ryhmäpoikkeusasetuksella viidellä tukimuodolla, jotka eivät kuuluneet aiemmin poikkeusten piiriin (ympäristönsuojelutuki, innovaatiotoiminnan tuki, suurille yrityksille myönnettävä tutkimus- ja kehitystuki, riskipääoman muodossa myönnettävä tuki ja naisryntäjien äskettäin perustamille yrityksille myönnettävä tuki).

---

¹² Koulutustukea, riskipääomatukea, T&K&I-tukea, epäedullisessa asemassa olevien ja alentuneesti työkykyisten työntekijöiden hyväksi myönnettävää tukea sekä ympäristönsuojelutukea voidaan kuitenkin myöntää tietyissä tilanteissa yleisessä ryhmäpoikkeusasetuksessa säädetyin edellytyksin.

¹³ Esim. ympäristöinvestointeihin myönnettävän tuen enimmäismäärä on 7,5 miljoonaa euroa, pk-yrityksille konsulttipalveluihin myönnettävän tuen 2 miljoonaa euroa, perustutkimuksen 20 miljoonaa euroa, teollisen tutkimuksen 10 miljoonaa euroa ja alentuneesti työkykyisille työntekijöille myönnettävän tuen 10 miljoonaa euroa.

Yleistä ryhmäpoikkeusasetusta sovelletaan vain **läpinäkyvään** tukeen, ts. avustuksiin ja korkotukiin, lainoihin (siltä osin kuin bruttoavustusekvivalentissa otetaan huomioon viitekorko), takausohjelmiin, verotoimenpiteisiin (joille on asetettu yläraja) ja tietyin edellytyksin myös takaisinmaksettaviin ennakoihin.

Tuki sallitaan vain silloin, kun sillä on **kannustava vaikutus**. Yleisessä ryhmäpoikkeusasetuksessa säädetään erilaisista, vaihtelevan monimutkaisista kannustavan vaikutuksen tarkistusperusteista: i) Tiettyjen toimenpiteiden tapauksessa lähdetään siitä olettamuksesta, että toimenpiteillä on kannustava vaikutus. ii) Pk-yritysten osalta toimenpiteillä on kannustava vaikutus, jos tukihakemus jätettiin ennen hankkeen käynnistämistä. iii) Suurten yritysten tapauksessa edellytetään edellä mainittujen kriteerien lisäksi, että jäsenvaltio on tarkistanut, että toimenpiteitä koskevat asiakirjat täyttävät tietyt perusedellytykset.

Soveltamisalaan kuuluvat tukimuodot ja tuki-intensiteetit

Yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen nojalla hyväksyttäviä tukimuotoja ovat seuraavat:

- pk-yritysten hyväksi myönnettävä tuki
- tutkimustyön ja innovaatiotoiminnan tuki
- aluekehitystuki
- koulutustuki
- työllisyystuki
- riskipääoman muodossa myönnettävä tuki
- ympäristönsuojelutuki
- yrittäjyyttä edistävä tuki

Taulukko 3. Toimenpideryhmät sekä yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen nojalla sovellettavat tukimäärät ja tuki-intensiteetit

Tukitoimenpide	Ryhmäpoikkeusasetuksen nojalla sallittava tuen enimmäismäärä	Ryhmäpoikkeusasetuksen nojalla sovellettava tuen enimmäisintensiteetti
Alueellinen investointi- ja työllisyystuki (saatavilla vain tukialueilla), (13 artikla) (Suuret, keskisuuret ja pienet yritykset)	Tukimäärä alle 75 % tuen enimmäismäärästä sellaisen investoinnin osalta, jonka tukikelpoiset kustannukset ovat 100 milj. euroa	<ul style="list-style-type: none"> • Kulloinkin sovellettavan aluetukikartan mukainen aluetuen intensiteetti JA • + 20 prosenttiyksikköä pienten yritysten osalta • +10 prosenttiyksikköä keskisuurten yritysten osalta (lukuun ottamatta suuria investointihankkeita ja liikennettä)¹⁴

¹⁴ Maatalouteen sovelletaan eri tuki-intensiteettejä.

Tukitoimenpide	Ryhmäpoikkeusasetuksen nojalla sallittava tuen enimmäismäärä	Ryhmäpoikkeusasetuksen nojalla sovellettava tuen enimmäisintensiiteetti
Tuki vastaperustetuille pienille yrityksille (14 artikla)	<ul style="list-style-type: none"> • 2 milj. euroa yritystä kohden 87 art. 3 kohd. a alakohdan mukaisilla alueilla • 1 milj. euroa yritystä kohden 87 art. 3 kohd. c alakohdan mukaisilla alueilla • Vuotuiset tukimäärät yritystä kohden: enintään 33 % edellä mainituista tukimääristä 	<p>87 art. 3 kohd. a alakohdan mukaiset alueet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 35 % yrityksen perustamista seuraavien kolmen ensimmäisen vuoden ajan • 25 % sitä seuraavien kahden vuoden ajan <p>87 art. 3 kohd. c alakohdan mukaiset alueet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 25 % yrityksen perustamista seuraavien kolmen ensimmäisen vuoden ajan • 15 % sitä seuraavien kahden vuoden ajan¹⁵
<p>Pk-yritysten investointi- ja työllisyystuki (saatavilla tukialueiden ulkopuolella), (15 artikla)</p> <p>Maataloustuotteiden jalostamiseen ja kaupan pitämiseen tehtäviin investointeihin</p>	<p>7,5 milj. euroa yritystä ja hanketta kohden</p> <p>7,5 milj. euroa yritystä ja hanketta kohden</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 20 % pienten yritysten osalta • 10 % keskisuurten yritysten osalta • 75 % syrjäisimmillä alueilla • 65 % pienemmillä Egeanmeren saarilla • 50 % 87 art. 3 kohd. a alakohdan mukaisilla alueilla • 40 % kaikilla muilla alueilla
Tuki naisyrittäjien äskettäin perustamille pienille yrityksille	1 milj. euroa yritystä kohden (josta vuosittain enintään 33 %)	15 % viiden ensimmäisen vuoden ajan
Pk-yrityksille konsulttipalveluihin myönnettävä tuki	2 milj. euroa yritystä ja hanketta kohden	50 %
Pk-yritysten osallistumiseen messuille myönnettävä tuki	2 milj. euroa yritystä ja hanketta kohden	50 %

¹⁵ Tietyissä tapauksissa tukikelpoisten kustannusten määrää voidaan korottaa vielä 5 prosenttia.

Tukitoimenpide	Ryhmäpoikkeusasetuksen nojalla sallittava tuen enimmäismäärä	Ryhmäpoikkeusasetuksen nojalla sovellettava tuen enimmäisintensiiteetti
Riskipääomatuki	1,5 milj. euroa kohdeyritystä ja 12 kuukauden jaksoa kohden	Ei sovelleta
Tutkimus- ja kehitystuki	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Perustutkimus:</i> 20 milj. euroa • <i>Teollinen tutkimus:</i> 10 milj. euroa • <i>Muut:</i> 7,5 milj. euroa yritystä ja hanketta kohden • EUREKAN¹⁶ tapauksessa kaksinkertainen 	<p><i>Suuret yritykset:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • perustutkimus: 100 % • teollinen tutkimus: 50 % • kokeellinen kehittäminen: 25 % <p><i>Keskisuuret yritykset</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • teollinen tutkimus: 60 % • kokeellinen kehittäminen: 35 % <p><i>Pienet yritykset:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • teollinen tutkimus: 70 % • kokeellinen kehittäminen: 45 % + 15 prosenttiyksikköä (enintään 80 % kokonaismäärästä), jos vähintään kaksi pientä yritystä toimii yhteistyössä
Teknisiin toteutettavuustutkimuksiin myönnettävä tuki	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Perustutkimus:</i> 20 milj. euroa • <i>Teollinen tutkimus:</i> 10 milj. euroa • <i>Muut:</i> 7,5 milj. euroa yritystä ja hanketta kohden • EUREKAN tapauksessa kaksinkertainen 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Pk-yritykset:</i> 75 % teollisten tutkimusten osalta, 50 % kokeellisten kehittämistutkimusten osalta • <i>Suuret yritykset:</i> 65 % teollisten tutkimusten osalta, 40 % kokeellisten kehittämistutkimusten osalta
Teollisoikeuksien kustannusten kattamiseen myönnettävä tuki pk-yrityksille	5 milj. euroa yritystä ja hanketta kohden	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Perustutkimus:</i> 100 % • <i>Teollinen tutkimus:</i> 50 % • <i>Kokeellinen kehittäminen:</i> 25 %
Tuki nuorille innovatiivisille yrityksille	<ul style="list-style-type: none"> • 1 milj. euroa • 1,5 milj. euroa 87 art. 3 kohd. a alakohdan mukaisilla alueilla • 1,25 milj. euroa 87 art. 3 kohd. c alakohdan mukaisilla alueilla 	Ei sovelleta
Maatalous- ja kalastusaloja koskevaan tutkimus- ja kehitystyöhön myönnettävä tuki	Erityisolosuhteissa	100 % erityisolosuhteissa
Tuki pk-yrityksille innovaatiotoiminnan neuvontapalveluihin ja innovaatiotoimintaa tukeviin palveluihin	200 000 euroa yritystä kohden kolmen vuoden aikana	75 %, paitsi jos kansallinen tai eurooppalainen sertifiointi
Tuki korkeasti koulutetun henkilöstön lainaamiseen	Ei sovelleta	50 % yritystä kohden, kolmen vuoden ajan, kutakin lainattua henkilöä kohden

¹⁶ Eureka on Euroopan laajuinen verkko markkinasuuntautunutta teollista tutkimus- ja kehitystoimintaa varten.

Tukitoimenpide	Ryhmäpoikkeusasetuksen nojalla sallittava tuen enimmäismäärä	Ryhmäpoikkeusasetuksen nojalla sovellettava tuen enimmäisintensiiteetti
Koulutustuki	2 milj. euroa koulutushanketta kohden	<ul style="list-style-type: none"> • 25 % erityiskoulutuksen osalta • 60 % yleiskoulutuksen osalta • + 10 prosenttiyksikköä epäedullisessa asemassa olevien / alentuneesti työkykyisten työntekijöiden osalta • + 20 prosenttiyksikköä pienten yritysten osalta • + 10 prosenttiyksikköä keskisuurten yritysten osalta 100 % meriliikenteen osalta
Palkkatukien muodossa myönnettävä tuki epäedullisessa asemassa olevien työntekijöiden työhönottoon	5 milj. euroa yritystä ja vuotta kohden	50 %
Palkkatukien muodossa myönnettävä tuki alentuneesti työkykyisten työntekijöiden työllistämiseen	10 milj. euroa yritystä ja vuotta kohden	75 %
Tuki alentuneesti työkykyisten työntekijöiden työllistämistä aiheutuvien lisäkustannusten korvaamiseen	10 milj. euroa yritystä ja vuotta kohden	100 %
Investointituki yhteisön normit ylittävään ympäristönsuojeluun tai ympäristönsuojelun tason parantamiseen yhteisön normien puuttuessa	7,5 milj. euroa yritystä ja hanketta kohden	Suuret yritykset: 35 % Keskisuuret yritykset: 45 % Pienet yritykset: 55 %
Tuki ympäristönsuojelua koskevat yhteisön normit ylittävän kuljetuskaluston hankintaan	7,5 milj. euroa yritystä ja hanketta kohden	Suuret yritykset: 35 % Keskisuuret yritykset: 45 % Pienet yritykset: 55 %
Tuki pk-yritysten ennakoivaan mukautumiseen tuleviin ympäristönormeihin	7,5 milj. euroa yritystä ja hanketta kohden	Jos toteutus yli kolme vuotta ennen normin voimaantuloa: <ul style="list-style-type: none"> • 15 % pienten yritysten osalta • 10 % keskisuurten yritysten osalta Jos toteutus 1–3 vuotta ennen normin voimaantuloa: 10 % pienten yritysten osalta
Tuki energiansäästötoimenpiteisiin tehtäviin investointeihin	7,5 milj. euroa yritystä ja hanketta kohden	Kaksi laskentatapaa: 1. <i>Ylimääräiset investointikustannukset (netto):</i> <ul style="list-style-type: none"> • suuret yritykset: 60 % • keskisuuret yritykset: 70 % • pienet yritykset: 80 % 2. <i>Ylimääräiset investointikustannukset (brutto):</i> <ul style="list-style-type: none"> • suuret yritykset: 20 % • keskisuuret yritykset: 30 % • pienet yritykset: 40 %
Tuki suuritehoiseen yhteistuotantoon tehtäviin investointeihin	7,5 milj. euroa yritystä ja hanketta kohden	Suuret yritykset: 45 % Keskisuuret yritykset: 55 % Pienet yritykset: 65 %

Tukitoimenpide	Ryhmäpoikkeusasetuksen nojalla sallittava tuen enimmäismäärä	Ryhmäpoikkeusasetuksen nojalla sovellettava tuen enimmäisintensiiteetti
Investointituki uusiutuvista energialähteistä tuotetun energian käytön edistämiseen	7,5 milj. euroa yritystä ja hanketta kohden	Suuret yritykset: 45 % Keskisuuret yritykset: 55 % Pienet yritykset: 65 %
Ympäristötutkimuksiin myönnettävä tuki	Ei sovelleta	Suuret yritykset: 50 % Keskisuuret yritykset: 60 % Pienet yritykset: 70 %
Ympäristönsuojelutuki veronalennusten muodossa	Ei sovelleta	Ei intensiteettiä (sallitaan vain, jos maksetaan vähintään yhteisön vähimmäismäärä, enintään 10 vuoden ajan)

Kasautuminen

Yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisten eri toimenpiteiden kasautuminen on sallittua, kunhan toimenpiteet koskevat *eri* tukikelpoisia kustannuksia, jotka ovat todennettavissa. Jos kyse on samoista tukikelpoisista kustannuksista, kasautuminen ei ole sallittua osittain tai kokonaan päällekkäisten kustannusten osalta, jos kasautuminen aiheuttaisi sen, että kyseiseen tukeen yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen nojalla sovellettava suurin sallittu tuki-intensiiteetti ylittyi.

Tietosivu 2 Ilmastonmuutokseen liittyvä tuki ja muu ympäristönsuojelutuki

Viite

Yhteisön suuntaviivat valtioneudesta ympäristönsuojelulle (EUVL C 82, 1.4.2008, s. 1), (myöhemmin tällä tietosivulla 'suuntaviivat'). Tietosivulla on tietoa myös yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen soveltamisesta ympäristönsuojelutukeen.

Soveltamisala

Suuntaviivat kattavat sellaisiin toimiin myönnettävän tuen, joilla pyritään korjaamaan tai ehkäisemään fyysiselle ympäristölle tai luonnonvaroille aiheutuvia haittoja tai edistämään luonnonvarojen järkipäristä käyttöä. Tämän alan valtiontukien valvonnalla varmistetaan, että toimenpiteillä saavutetaan korkeampi ympäristönsuojelun taso kuin ilman tukea ja että tuen myönteiset vaikutukset ovat kielteisiä suuremmat.

Suuntaviivoja sovelletaan yleisesti ottaen kaikkiin perustamissopimuksen kattamiin aloihin ja myös yhteisön erityisten valtiontukisääntöjen soveltamisalaan kuuluviin aloihin (jollei kyseisissä säännöissä toisin määrätä). Suuntaviivoja ei kuitenkaan sovelleta seuraaviin tukiin:

- tuki tutkimus- ja kehitystyöhön sekä ympäristöystävällisten tuotteiden kehittämiseen ja tuotantoon; poikkeuksena on kuitenkin investointituki sellaisen ekoinnovoinnin kannalta keskeisen hyödykkeen (hankkeen) hankintaan, jolla pyritään vähentämään itse aiheutettua pilaantumista;
- ympäristöalan koulutustuki;
- maataloustuotteiden alkutuotannon ala, jos toimenpiteitä jo säännellään maa- ja metsätalouden valtiontukea koskevilla suuntaviivoilla¹⁷;
- kalastuksen ja vesiviljelyn alalla niitä sovelletaan ainoastaan, kun voimassa ei ole muita erityismääräyksiä;
- hukkakustannukset;
- kaukolämmitys, paitsi silloin, kun sen avulla säästetään energiaa;
- lento-, rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenne sekä meriliikenneinfrastruktuuri;
- ympäristöystävällisten tuotteiden, koneiden tai kuljetuskaluston kehittäminen ja tuotanto luonnonvarojen käytön vähentämiseksi sekä turvallisuuden tai hygienian parantaminen; sekä
- hiilidioksidin talteenotto ja varastointi.

Arviointi

Suuntaviivat perustuvat valtiontuen toimintasuunnitelmassa esitettyyn lähestymistapaan siltä osin kuin niissä vahvistetaan hienojakoisempi taloudellinen tarkastelutapa suhteessa valtiontukiin ja esitellään tasapainotesti. Sen vuoksi komissio suorittaa suuntaviivojen mukaan joko vakimuotoisen arvioinnin (jossa valtiontuen saatetaan katsoa soveltuvan yhteismarkkinoille, jos se täyttää suuntaviivojen 3 jaksossa vahvistetut yksinkertaisemmat kriteerit) tai yksityiskohtaisen arvioinnin (suuntaviivojen 5 jakson mukaisesti), jossa toimenpiteet analysoidaan perusteellisemmin ja kustakin toimenpiteestä laaditaan tasapainotesti. Suuntaviivoissa on periaatteellinen määräys, jonka mukaan komission on

---

¹⁷ Maa- ja metsätalouden valtiontukea koskevat suuntaviivat vuosiksi 2007–2013 (EUVL C 319, 27.12.2006).

tarkasteltava ympäristöalan valtiontukitoimenpiteiden kannustavaa vaikutusta, välttämättömyyttä ja oikeasuhteisuutta.

Taulukko 4. Kynnysarvot, joiden ylittyessä toimenpiteistä laaditaan suuntaviivojen mukainen yksityiskohtainen arviointi*

Toimenpide	Vakiomuotoinen arviointi	Yksityiskohtainen arviointi
Yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen soveltamisalaan kuuluvat toimenpiteet	Kyllä (jos ryhmäpoikkeuksen mukaiset edellytykset eivät täyty)	Kaikki toimenpiteet, joista on ilmoitettava erikseen ryhmäpoikkeusasetuksen nojalla
Kaikki investointituet (toimenpiteen tyypistä riippumatta)	Kyllä	7,5 milj. euroa yritystä kohden
Energiansäästöön myönnettävä toimintatuki	Kyllä	5 milj. euroa yritystä kohden 5 vuoden aikana
Uusiutuvan sähköenergian tuotantoon ja/tai uusiutuvan lämpöenergian yhteistuotantoon myönnettävä toimintatuki	Kyllä	Uusiutuvan sähköenergian tuotantokapasiteetti on tuen ansiosta yli 125 MW
Biopolttoaineiden tuotantoon myönnettävä toimintatuki	Kyllä	Vuotuinen tuotantokapasiteetti on tuen ansiosta yli 150 000 tonnia
Yhteistuotantoon myönnettävä toimintatuki	Kyllä	Sähköenergian yhteistuotantokapasiteetti on tuen ansiosta yli 200 MW
Ympäristöverojen alennuksina tai ympäristöveroista vapautuksina myönnettävä tuki	Kyllä	Ei

*Kaikista muista suuntaviivojen mukaisista ympäristönsuojelutukitoimenpiteistä, joita ei mainita taulukossa, laaditaan vain vakiomuotoinen arviointi.

Tukitoimenpiteet

Investointituki yrityksille yhteisön normit ylittäviin toimiin tai ympäristönsuojelun tason parantamiseen yhteisön normien puuttuessa

- Tukikelpoiset kustannukset on rajattu tiukasti niihin ylimääräisiin kustannuksiin, joita aiheutuu ympäristönsuojelun tason parantamisen edellyttämistä investoinneista. Toiminnan tuotot/kustannukset otetaan huomioon viideltä vuodelta. Tukikelpoiset investoinnit voivat kohdistua maa-alueisiin, rakennuksiin, tehdaslaitteistoihin ja tekniikansiirtoon. Tukea ei voida myöntää sellaisten hyväksytyjen normien saavuttamiseen, jotka eivät ole vielä tulleet voimaan.

Investointituki yhteisön normit ylittävien tai yhteisön normien puuttuessa ympäristönsuojelun tasoa parantavien uusien kuljetusajoneuvojen hankintaan

- Tukikelpoiset kustannukset on rajattu tiukasti ylimääräisiin kustannuksiin, joita aiheutuu ympäristönsuojelun tason parantamisen edellyttämistä investoinneista. Toiminnan tuotot/kustannukset otetaan huomioon viideltä vuodelta. Tukea voidaan myöntää sellaisen maantie-, rautatie-, sisävesi- ja meriliikenteessä käytettävän uuden kuljetuskaluston

hankintaan, joka on hyväksytyjen, mutta ei vielä voimaan tulleiden yhteisön normien mukainen, jos uusia standardeja ei sovelleta taannehtivasti. Tukea voidaan myöntää myös nykyiseen kuljetuskalustoon tehtäviin jälkiasennuksiin.

Investointituki ennakoivaan mukautumiseen tuleviin yhteisön normeihin

- Tukikelpoiset kustannukset on rajattu tiukasti ylimääräisiin kustannuksiin, joita aiheutuu ympäristönsuojelun tason parantamisen edellyttämistä investoinneista. Toiminnan tuotot/kustannukset otetaan huomioon viideltä vuodelta. Tukikelpoiset investoinnit voivat kohdistua maa-alueisiin, rakennuksiin, tehdaslaitteistoihin ja tekniikansiirtoon. Tuki on sallittua, jos mukautuminen tapahtuu vähintään vuotta ennen yhteisön normin voimaantuloa.

Tuki energiansäästöön

Investointituki

- Tukikelpoiset kustannukset on rajattu tiukasti niihin ylimääräisiin kustannuksiin, jotka liittyvät suoraan energiansäästöön ja yhteisön normien mukaisen energiansäästötason ylittämiseen. Lisäksi toiminnan tuotot vähennetään tukikelpoisista kustannuksista ja toiminnan kustannukset lisätään niihin investoinnin pitoajan kolmen ensimmäisen vuoden ajalta (pk-yritysten tapauksessa), neljän ensimmäisen vuoden ajalta (sellaisten suurten yritysten tapauksessa, jotka eivät kuulu hiilidioksidin päästökauppajärjestelmään EU:ssa) tai viiden ensimmäisen vuoden ajalta (sellaisten suurten yritysten tapauksessa, jotka kuuluvat hiilidioksidin päästökauppajärjestelmään EU:ssa). Tukikelpoiset investoinnit voivat kohdistua maa-alueisiin, rakennuksiin, tehdaslaitteistoihin ja tekniikansiirtoon.

Toimintatuki

- Tuki rajataan ylimääräisiin nettotuotantokustannuksiin ottaen huomioon energian säästämisestä saatava hyöty. Tuotantokustannuksista vähennetään myönnetty investointituki. Tukea myönnetään enintään viideksi vuodeksi.

Tuki uusiutuvien energialähteiden käytön edistämiseen

Investointituki

- Tukikelpoiset kustannukset on rajattu tiukasti niihin ylimääräisiin investointikustannuksiin, joita tuensaajalle aiheutuu kapasiteetiltaan vastaavan perinteisen energiantuotantolaitoksen tai lämmitysjärjestelmän kustannuksiin verrattuna. Ne on laskettava ottaen huomioon toiminnan tuotot ja kustannukset investoinnin pitoajan viiden ensimmäisen vuoden ajalta. Tukikelpoiset investoinnit voivat kohdistua maa-alueisiin, rakennuksiin, tehdaslaitteistoihin ja tekniikansiirtoon.
- Tuki biopolttoaineisiin on sallittua ainoastaan kestävien biopolttoaineiden osalta.

Toimintatuki

- Tukea myönnetään uusiutuvista energialähteistä tuotetun energian tuotantokustannusten ja kyseessä olevan energiamuodon markkinahinnan välisen erotuksen kattamiseksi.

Tuki yhteistuotantoon

Investointituki

- Tukikelpoiset kustannukset on rajattu niihin ylimääräisiin investointikustannuksiin, joita tehokkaan yhteistuotantolaitoksen toteutus edellyttää verrattuna vertailukohtana olevaan investointiin. Ne on laskettava ottaen huomioon toiminnan tuotot ja kustannukset investoinnin pitoajan viiden ensimmäisen vuoden ajalta. Tukikelpoiset investoinnit voivat kohdistua maa-alueisiin, rakennuksiin, tehdaslaitteistoihin ja tekniikansiirtoon.

Toimintatuki

- Toimintatukeen sovelletaan samoja sääntöjä kuin uusiutuvaa energiaa koskevaan tukeen. Tukikelpoisia laitoksia ovat sähkön ja lämmön julkisesta jakelusta vastaavat yritykset, jos tuotannosta aiheutuvat kustannukset ovat sähkön tai lämmön markkinahintaa korkeammat. Tukea voidaan myöntää yhteistuotannon käyttöön teollisuudessa vain, jos voidaan osoittaa, että tällä tekniikalla tuotetun energiayksikön kustannukset ovat korkeammat kuin perinteisellä tekniikalla tuotetun energiayksikön markkinahinta.

Investointituki energiaa tehokkaasti hyödyntävään kaukolämmitykseen

- Tukikelpoiset kustannukset on rajattu tiukasti niihin ylimääräisiin investointikustannuksiin, joita tuensaajalle aiheutuu kapasiteetiltaan vastaavan perinteisen lämmitysjärjestelmän kustannuksiin verrattuna. Ne on laskettava ottaen huomioon toiminnan tuotot ja kustannukset investoinnin pitoajan viiden ensimmäisen vuoden ajalta. Tukikelpoiset investoinnit voivat kohdistua maa-alueisiin, rakennuksiin, tehdaslaitteistoihin ja tekniikansiirtoon.

Tuki jätehuoltoon

- Tukikelpoiset kustannukset on rajattu niihin tuensaajan kattamiin investointikustannuksiin, joita investoiminen jätehuoltoon edellyttää ja jotka ovat ylimääräisiä verrattuna vertailuinvestointiin. Ne on laskettava ottaen huomioon toiminnan tuotot ja kustannukset investoinnin pitoajan viiden ensimmäisen vuoden ajalta.
- Tuki kattaa tiettyin edellytyksin uudelleenkäytön, kierrätyksen ja hyödyntämisen. Tuella pyritään vähentämään muiden yritysten aiheuttamaa pilaantumista. Sillä ei kateta tuensaajan aiheuttamaa pilaantumista.

Tuki saastuneiden alueiden kunnostamiseen

- Jos saastumisen aiheuttajaa ei voida osoittaa tai saattaa vastuuseen kustannuksista, kunnostustöiden toteuttamisesta vastaavalle henkilölle voidaan myöntää tukea. Saastumisen aiheuttaja määritellään kussakin jäsenvaltiossa sovellettavan lainsäädännön nojalla saastumisesta vastuussa olevaksi henkilöksi.
- Tukikelpoiset kustannukset lasketaan vähentämällä kunnostamiskustannuksista maa-alueen arvon nousu.

Yritysten uudelleensijoittamiseen myönnettävä tuki

- Tukea tiettyjen yritysten uudelleensijoittamiseen voidaan myöntää vain, jos sijaintipaikan muutos perustuu ympäristönsuojeluun liittyviin syihin ja jos siitä määrätään hallinto- tai oikeusviranomaisen päätöksellä tai sovitaan yrityksen ja toimivaltaisen viranomaisen välillä. Uudelleensijoitettavan yrityksen on lisäksi noudatettava tiukimpia uudessa sijaintipaikassaan sovellettavia ympäristönormeja.
- Tukikelpoiset kustannukset olisi rajattava uudelleensijoittamisesta aiheutuviin nettokustannuksiin. Komissio ottaa huomioon tuotot (entisen tuotantolaitoksen myynnistä

tai vuokrauksesta saatavat tuotot, pakkolunastuksesta maksetut korvaukset) ja kustannukset (maa-alueen osto, uuden tuotantolaitoksen rakentaminen tai ostaminen, sopimuksen irtisanomisesta aiheutuvat seuraamukset).

Päästökauppajärjestelmiin kuuluva tuki

- Tuen katsotaan soveltuvan yhteismarkkinoille vain siinä tapauksessa, että järjestelmien avulla pyritään saavuttamaan pakottavia yhteisön normeja korkeammat ympäristötavoitteet, päästöoikeudet jaetaan avoimesti ja objektiivisin perustein, kullekin yritykselle markkina-arvon alittavaan hintaan jaettavien lupien tai oikeuksien kokonaismäärä ei ylitä yrityksen tarpeita, uusia tulokkaita ei kohdella muita suotuisammin eikä tuesta aiheudu kohtuuttomia markkinoilletulon esteitä.
- Lisäksi arvioidaan, onko valtiontuki välttämätöntä ja oikeassa suhteessa tavoitteisiinsa. Ilman tukea (toisin sanoen kaikkien päästöoikeuksien huutokauppaamisen tapauksessa) tuotantokustannusten on noustava päästökauppajärjestelmän johdosta niin merkittävästi, ettei nousua ole mahdollista siirtää asiakkaille ilman myynnin merkittävää pientymistä, eikä päästötasoja ole mahdollista pienentää siten, että lupien hinta olisi kohtuullinen.
- Tuen välttämättömyyttä ja oikeasuhteisuutta ei otettu huomioon päästöoikeuksien jaossa 31. joulukuuta 2012 päättyvälle EU:n hiilidioksidin päästökauppajärjestelmän mukaiselle päästökauppajaksolle.

Ympäristöverojen alennuksina tai ympäristöveroista vapautuksina myönnettävä tuki

- Tuki hyväksytään, jos se vaikuttaa ainakin välillisesti ympäristönsuojelun tason parantumiseen ja jos veronalennukset ja verovapautukset eivät haittaa veron yleisen tavoitteen saavuttamista.
- *Yhdenmukaistetut verot:* Tuki on yhteismarkkinoille soveltuvaa kymmenen vuoden ajan, jos tuensaajat maksavat vähintään yhteisön vähimmäisveron ja jos veronalennus tai verovapautus on asiaa koskevan yhteisön lainsäädännön mukainen.
- *Yhdenmukaistamattomat verot ja yhteisön vähimmäisveroa alhaisemmat yhdenmukaistetut verot:* Kaikkien veronalennusten tai verovapautusten on oltava välttämättömiä ja oikeassa suhteessa tavoitteisiinsa:
  - *Tuen välttämättömyys:* tuensaajat on valittava objektiivisten ja läpinäkyvien kriteerien perusteella; ympäristöveron on ilman alennusta johdettava tuotantokustannusten merkittävään nousuun, jota ei ole mahdollista siirtää asiakkaille ilman, että myynti supistuu merkittävästi sen seurauksena.
  - *Tuen oikeasuhteisuus:* kukin yksittäinen tuensaaja maksaa kansallisesta verosta osuuden, joka vastaa tuensaajan ympäristövaikutusta verrattuna Euroopan talousalueen parhaan tekniikan vaikutukseen, tai 20 prosenttia kansallisesta verosta (jollei alhaisempaa veroastetta voida perustella kilpailun vääristymisen vähyydellä) tai jäsenvaltio ja tuensaajayritykset tekevät ympäristösopimuksia.

Ylimääräisten investointikustannusten laskentaperiaate

Ylimääräiset investointikustannukset lasketaan kahdessa vaiheessa:

1. Määritetään investointikustannukset vertaamalla niitä vaihtoehtoiseen tilanteeseen, jossa valtiontukea ei myönnetä. Vaihtoehtoisen skenaarion on oltava uskottava ja vastattava vähintään sovellettavia yhteisön normeja.
2. Vähennetään toiminnan tuotot investoinnin pitoajan määrätyltä ajanjaksolta (yleensä viideltä vuodelta) ja lisätään vastaavat toimintakustannukset.

Tuen enimmäismäärä

Taulukko 5. Tuen enimmäisintensiteetit ilmaistuina prosentiosuutena tukikelpoisista kustannuksista

Tukitoimenpide	Investointituki	Toimintatuki
a) Investointituki yrityksille yhteisön normit ylittäviin toimiin tai ympäristönsuojelun tason parantamiseen yhteisön normien puuttuessa ja b) uusien yhteisön normit ylittävien tai yhteisön normien puuttuessa ympäristönsuojelun tasoa parantavan kuljetuskaluston hankintaan	Pienet yritykset: 70 % Keskisuuret yritykset: 60 % Suuret yritykset: 50 % Tarjouskilpailu: 100 % Ekoinnovaatiolisä: + 10 %	
c) Investointituki ennakoivaan mukautumiseen tuleviin yhteisön normeihin	Yli 3 vuotta ennen normien voimaantuloa: <ul style="list-style-type: none"> • pienet yritykset: 25 % • keskisuuret yritykset: 20 % • suuret yritykset: 15 % 1–3 vuotta ennen normien voimaantuloa: <ul style="list-style-type: none"> • pienet yritykset: 20 % • keskisuuret yritykset: 15 % • suuret yritykset: 10 %	
d) Tuki ympäristötutkimuksiin	Pienet yritykset: 70 % Keskisuuret yritykset: 60 % Suuret yritykset: 50 %	
e) Tuki energiansäästöön	Pienet yritykset: 80 % Keskisuuret yritykset: 70 % Suuret yritykset: 60 %	<ul style="list-style-type: none"> • 100 % ylimääräisistä kustannuksista, laskee lineaarisesti nolnaan 5 vuodessa TAI • 50 % ylimääräisistä kustannuksista 5 vuoden ajan

Tukitoimenpide	Investointituki	Toimintatuki
f) Tuki uusiutuvien energialähteiden käytön edistämiseen	Pienet yritykset: 80 % Keskisuuret yritykset: 70 % Suuret yritykset: 60 % Tarjouskilpailu: 100 %	<ul style="list-style-type: none"> • Korvaus tuotantokustannusten ja markkinahinnan välisestä erotuksesta TAI • 100 % ylimääräisistä kustannuksista, laskee lineaarisesti nolnaan 5 vuodessa TAI • 50 % ylimääräisistä kustannuksista 5 vuoden ajan
g) Tuki yhteistuotantoon	Pienet yritykset: 80 % Keskisuuret yritykset: 70 % Suuret yritykset: 60 % Tarjouskilpailu: 100 %	Sovelletaan uusiutuvia energiamuotoja koskevia sääntöjä
h) Tuki energiaa tehokkaasti hyödyntävään kaukolämmitykseen	Pienet yritykset: 70 % Keskisuuret yritykset: 60 % Suuret yritykset: 50 % Tarjouskilpailu: 100 %	
i) Tuki jätehuoltoon	Pienet yritykset: 70 % Keskisuuret yritykset: 60 % Suuret yritykset: 50 %	
j) Tuki saastuneiden alueiden kunnostamiseen	100 % tukikelpoisista kustannuksista	
k) Tuki yritysten uudelleensijoittamiseen	Pienet yritykset: 70 % Keskisuuret yritykset: 60 % Suuret yritykset: 50 %	

Ilmoittaminen

Yleisessä ryhmäpoikkeusasetuksessa esitellään uusia ympäristönsuojelutukiryhmiä, jotka on vapautettu ilmoitusvaatimuksesta. Yleisessä ryhmäpoikkeusasetuksessa säädettyjen edellytysten (jotka koskevat muun muassa erityisiä tuki-intensiteettejä) täyttyessä seuraavista tuista ei tietyissä tilanteissa ole tarpeen ilmoittaa: investointituki yrityksille yhteisön normit ylittävään ympäristönsuojeluun tai ympäristönsuojelun tason parantamiseen yhteisön normien puuttuessa, tuki yhteisön normit ylittävien tai yhteisön normien puuttuessa ympäristönsuojelun tasoa parantavan uuden kuljetuskaluston hankintaan, tuki pk-yritysten ennakoivaan mukautumiseen tuleviin yhteisön normeihin, energiansäästötoimenpiteisiin myönnettävä investointituki, investointituki tehokkaaseen yhteistuotantoon, investointituki uusiutuvista energialähteistä tuotetun energian käytön edistämiseen, ympäristötutkimuksiin myönnettävä tuki ja ympäristöveron alennusten muodossa myönnettävä tuki.

Tällaisesta tuesta on kuitenkin ilmoitettava, jos se ylittää erillistä ilmoitusta koskevan kynnysarvon, joka on 7,5 miljoonaa euroa yritystä ja investointihanketta kohden. Tuesta on ilmoitettava myös silloin, kun yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen mukaiset edellytykset eivät täyty. Tuki arvioidaan tuolloin suuntaviivojen perusteella.

Tietosivu 3 Tutkimus- ja kehitystyön sekä innovaatiotoiminnan tuki

Viite

Yhteisön puitteet tutkimus- ja kehitystyöhön sekä innovaatiotoimintaan myönnettävälle valtiontuelle (EUVL C 323, 30.12.2006, s. 1) (myöhemmin tällä tietosivulla 'puitteet'). Tietosivulla on tietoa myös yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen soveltamisesta tutkimus- ja kehitystyön sekä innovaatiotoiminnan tukeen.

Soveltamisala

Puitteet kattavat kaikki toimenpiteet, joiden perusteella myönnetään valtiontukea yritysten harjoittamaan tutkimus- ja kehitystyöhön sekä innovaatiotoimintaan.

T&K&I-tuki, jota ei katsota valtiontueksi:

- julkinen rahoitus tutkimusorganisaatioiden harjoittamaan muuhun kuin taloudelliseen T&K&I-toimintaan
- viranomaisten yrityksille markkinaehdoin antamat T&K-toimeksiannot (avoin tarjouskilpailu).

Alat, joihin sovelletaan erityissääntöjä:

- rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenne
- maatalous ja kalastus: tuen enimmäisintensiteetti on kaikissa tapauksissa 100 prosenttia (tietyin edellytyksin).

Käsitteet

Perustutkimus on kokeellista tai teoreettista työtä, jolla pyritään hankkimaan uutta tietoa ilmiöiden tai havaittavissa olevien tosiseikkojen perusteista ilman, että tavoitteena on tietty sovellus tai käyttötarkoitus.

Teollinen tutkimus on suunniteltua tutkimusta tai uuden tiedon ja uusien taitojen hankkimiseen pyrkiviä kriittisiä selvityksiä, joiden tavoitteena on, että näitä tietoja ja taitoja voidaan käyttää uusien tuotteiden, prosessien tai palveluiden kehittämiseen tai että olemassa olevat tuotteet, prosessit tai palvelut paranevat huomattavasti.

Kokeellinen kehittäminen on olemassa olevan tieteellisen, teknisen, liiketoiminta- ja muun asiaa koskevien tietojen ja taitojen hankkimista, yhdistämistä, muokkaamista ja käyttöä suunnitelmien ja järjestelyiden tai mallien laatimiseksi uusille, muutetuille tai parannetuille tuotteille, prosesseille tai palveluille (tietyin edellytyksin myös kaupallisesti hyödynnettävän prototyypin valmistaminen tai pilottihankkeet).

Tukitoimenpiteet

Seuraavien toimenpiteiden voidaan puitteiden mukaan katsoa soveltuvan yhteismarkkinoille perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla:

- tuki T&K-hankkeisiin
- tuki teknisiin toteutettavuustutkimuksiin
- tuki pk-yrityksille teollisoikeuksien kustannuksiin
- tuki vastaperustetuille innovatiivisille yrityksille

- tuki palvelualan prosesseihin ja organisointiin liittyvään innovaatiotoimintaan
- tuki innovaatiotoiminnan neuvontapalveluihin ja innovaatiotoimintaa tukeviin palveluihin
- tuki korkeasti koulutetun henkilöstön lainaamiseen
- tuki innovaatioklustereille.

Tukikelpoiset kustannukset

Tukikelpoiset kustannukset riippuvat ehdotetun toimenpiteen tyypistä. Ne määritetään kyseistä toimenpidettä koskevissa puitteiden jaksoissa. Esimerkiksi seuraavat kustannukset katsotaan tukikelpoisiksi, kun kyseessä on *tuki T&K-hankkeisiin* (ensimmäinen edellä mainituista tukimuodoista):

- henkilöstökustannukset siltä osin kuin ne aiheutuvat työskentelystä tutkimustoiminnassa
- välineiden ja laitteiden sekä maa-alueiden ja tilojen kustannukset siltä osin ja siltä ajalta, kun niitä käytetään tutkimushankkeessa (joissakin tapauksissa otetaan huomioon vain poistokustannukset)
- ulkopuolisista lähteistä markkinahintaan ostettujen tai käyttöluvalla hankitun sopimukseen perustuvan tutkimuksen, teknisen tietämyksen ja patenttien kustannukset
- yksinomaan tutkimushankkeessa käytettävistä ulkopuolisten konsulttien palveluista ja muista vastaavista palveluista aiheutuvat kustannukset
- muut suoraan tutkimustoiminnasta aiheutuvat yleiskustannukset
- muut suoraan tutkimustoiminnasta aiheutuvat käyttökustannukset.

Tuki-intensiteetit

Kuten tukikelpoiset kustannukset, myös tuki-intensiteetit vaihtelevat sen mukaan, millaisesta toimenpiteestä on kyse. Esimerkiksi ensimmäiseen tukitoimenpidetyyppiin (*tuki T&K-hankkeisiin*) sovelletaan seuraavan taulukon mukaisia tuki-intensiteettejä:

Taulukko 6. T&K-hankkeisiin sovellettavat tuki-intensiteetit

T&K-toiminnan tyyppi	Pieni yritys	Keskisuuri yritys	Suuri yritys
Perustutkimus	100 %	100 %	100 %
Teollinen tutkimus	70 %	60 %	50 %
Teollinen tutkimus johon liittyy: <ul style="list-style-type: none"> • yritysten välistä yhteistyötä; suurten yritysten osalta: valtioiden rajojen yli tai vähintään yhden pk-yrityksen kanssa • yhteistyötä, jota yritys harjoittaa tutkimusorganisaation kanssa • tulosten levittämistä 	80 %	75 %	65 %
Kokeellinen kehittäminen	45 %	35 %	25 %
Kokeellinen kehittäminen johon liittyy: <ul style="list-style-type: none"> • yritysten välistä yhteistyötä; suurten yritysten osalta: valtioiden rajojen yli tai vähintään yhden pk-yrityksen kanssa • yhteistyötä, jota yritys harjoittaa tutkimusorganisaation kanssa 	60 %	50 %	40 %

Erityisedellytykset

Puitteissa esitellään kolme arviointitapaa, jotka perustuvat tuen myönteisiä ja kielteisiä vaikutuksia vertailevaan tasapainotestiin:

i) *vakiomuotoinen arviointi* – jos hanke täyttää puitteiden 5 luvussa määritetyt edellytykset, on olettavissa, että tasapainotestin tulokset ovat myönteiset. Seuraavat toimenpiteet kuuluvat tähän ryhmään (edellyttäen, että tuki myönnetään ainoastaan kansallisille viranomaisille tehdyn hakemuksen perusteella):

- hanketuki ja toteutettavuustutkimukset, jos tuensaaja on pk-yritys ja hankekohtaisen tuen määrä on alle 7,5 miljoonaa euroa pk-yritystä kohden
- pk-yrityksille myönnettävä tuki teollisoikeuksien kustannuksiin
- tuki vastaperustetuille innovatiivisille yrityksille
- tuki innovaatiotoiminnan neuvontapalveluihin
- tuki innovaatiotoimintaa tukeviin palveluihin sekä
- tuki korkeasti koulutetun henkilöstön lainaamiseen

ii) *vakiomuotoinen arviointi* ja tuen *kannustavan vaikutuksen ja välttämättömyyden osoittaminen* – puitteiden 5 ja 6 lukujen mukaisesti: kaikki ilmoitetut tuet, jotka **alittavat** yksityiskohtaiselle arvioinnille asetetut kynnysarvot (jotka mainitaan jäljempänä) **ja** jotka eivät kuulu 5 luvun mukaisen vakiomuotoisen arvioinnin kohteena oleviin toimenpiteisiin (joiden osalta lähdetään siitä oletuksesta, että toimenpiteillä on kannustava vaikutus)

iii) *yksityiskohtainen arviointi* – koska kilpailun vääristymisen riski on suurempi, komissio laatii yksityiskohtaisen arvioinnin toimenpiteistä, joissa tuen määrä ylittää:

- hanketuen ja toteutettavuustutkimusten tapauksessa:
  - jos hanke on ensisijaisesti perustutkimusta: 20 miljoonaa euroa
  - jos hanke on ensisijaisesti teollista tutkimusta: 10 miljoonaa euroa
  - kaikki muut hankkeet: 7,5 miljoonaa euroa
- palvelualan prosesseihin ja organisointiin liittyvän innovaatiotoiminnan tapauksessa: 5 miljoonaa euroa;
- innovaatioklustereiden tapauksessa: 5 miljoonaa euroa.

Kustakin tukiohjelmasta on laadittava toteutusta koskeva vuosiraportti.

Taulukko 7. Tukitoimenpideryhmät, yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen nojalla sovellettavat tuen enimmäismäärät ja kynnysarvot, joiden ylittyessä tuesta on laadittava puitteiden mukainen yksityiskohtainen arviointi

Tukitoimenpide	Ryhmäpoikkeusasetuksen nojalla sallittava tuen enimmäismäärä	Vakio- muotoinen arviointi (puitteet)	Yksityiskohtainen arviointi¹⁸ (puitteet)
-----------------------	---	--	--

¹⁸ Kaikista tapauksista, jotka ilmoitetaan komissiolle yleisessä ryhmäpoikkeusasetuksessa säädetyn erillistä ilmoitusta koskevan velvollisuuden perusteella, laaditaan myös yksityiskohtainen arviointi.

Tukitoimenpide	Ryhmäpoikkeusasetuksen nojalla sallittava tuen enimmäismäärä	Vakio-muotoinen arviointi (puitteet)	Yksityiskohtainen arviointi¹⁸ (puitteet)
Hanketuki ja toteutettavuustutkimukset	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Perustutkimus</i>: 20 milj. euroa • <i>Teollinen tutkimus</i>: 10 milj. euroa • <i>Muut</i>: 7,5 milj. euroa yritystä ja hanketta kohden • EUREKAN¹⁹ tapauksessa kaksinkertainen 	Kyllä (jos ryhmäpoikkeusasetuksen mukaiset edellytykset eivät täyty)	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Perustutkimus</i>: 20 milj. euroa • <i>Teollinen tutkimus</i>: 10 milj. euroa • <i>Muut</i>: 7,5 milj. euroa yritystä ja hanketta kohden • EUREKAN tapauksessa kaksinkertainen
Pk-yritysten teollisoikeuksien kustannukset	5 milj. euroa yritystä ja hanketta kohden	Kyllä	Ei
Nuoret innovatiiviset yritykset	1 milj. euroa	Kyllä	Ei
Innovaatiotoiminnan neuvontapalvelut ja innovaatiotoimintaa tukevat palvelut	200 000 euroa yritystä kohden kolmen vuoden aikana	Kyllä	Ei
Korkeasti koulutetun henkilöstön lainaaminen	50 % tukikelpoisista kustannuksista kolmen vuoden aikana yritystä ja lainattua henkilöä kohden	Kyllä	Ei
Prosesseihin tai organisointiin liittyvä innovaatiotoiminta	Ei sisälly yleiseen ryhmäpoikkeusasetukseen	Kyllä	Palvelualalla: 5 milj. euroa yritystä ja hanketta kohden
Innovaatioklusterit	Eivät sisälly yleiseen ryhmäpoikkeusasetukseen	Kyllä	5 milj. euroa klusteria kohden

Ilmoittaminen

Yleisessä ryhmäpoikkeusasetuksessa esitellään uusia tutkimus- ja kehitystyön sekä innovaatiotoiminnan tukiryhmiä, jotka on vapautettu ilmoitusvaatimuksesta. Yleisessä ryhmäpoikkeusasetuksessa säädettyjen edellytysten (jotka koskevat muun muassa erityisiä tuki-intensiteettejä) täyttyessä seuraavista tuista ei tietyissä tilanteissa ole tarpeen ilmoittaa komissiolle: tuki tutkimus- ja kehityshankkeisiin, tuki teknisiin toteutettavuustutkimuksiin, pk-yrityksille myönnettävä tuki teollisoikeuksien kustannuksiin, tuki maatalous- ja kalastusaloja koskevaan tutkimus- ja kehitystyöhön, nuorten innovatiivisten yritysten tuki, tuki innovaatiotoiminnan neuvontapalveluihin ja innovaatiotoimintaa tukeviin palveluihin sekä tuki korkeasti koulutetun henkilöstön lainaamiseen.

Tällaisesta tuesta on kuitenkin aina ilmoitettava, jos edellä olevan taulukon mukaiset erillistä ilmoitusta koskevat kynnsarvot ylittyvät.

Tuesta on ilmoitettava myös silloin, kun yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen mukaiset edellytykset eivät täyty. Tuki arvioidaan tuolloin puitteiden perusteella.

¹⁹ Eureka on Euroopan laajuinen verkko markkinasuuntautunutta teollista tutkimus- ja kehitystoimintaa varten.

Tietosivu 4 Alueellinen tuki

Viitteet

- Alueellisia valtiontukia koskevat suuntaviivat vuosille 2007–2013 (EUVL C 54, 4.3.2006, s. 13), (myöhemmin tällä tietosivulla 'suuntaviivat').
- Yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen soveltaminen alueelliseen investointi- ja työllisyystukeen sekä vastaperustettujen yritysten tukeen.

Tarkoitus

Tarkoituksena on edistää heikommassa asemassa olevien alueiden kehitystä:

- tukemalla alkuinvestointeja sekä alkuinvestointeihin ja vastaperustettuihin pieniin yrityksiin liittyviä investointeja ja työllisyyttä tai
- myöntämällä poikkeustapauksissa toimintatukea.

Soveltamisala

Suuntaviivat kattavat investointituen, vastaperustettujen yritysten tuen ja toimintatuen yrityksille aluetukikelpoisilla alueilla (ks. jäljempänä).

Suuntaviivoja ei sovelleta perustamissopimuksen liitteessä I lueteltujen maataloustuotteiden alkutuotantoon. Niitä sovelletaan yleensä maataloustuotteiden jalostamiseen ja kaupan pitämiseen.²⁰ Niitä ei kuitenkaan sovelleta kalastusalaan eikä kivihiliteollisuuteen.

Seuraaviin aloihin sovelletaan erityissääntöjä:

- liikenne ja laivanrakennus
- teräs- ja synteettikuituteollisuus (joille ei voida myöntää alueellista tukea)
- suuret investointihankkeet (ks. "Käsitteet").

Keskeiset edellytykset

Jotta hanke olisi tukikelpoinen suuntaviivojen mukaisesti, sen on täytettävä seuraavat keskeiset edellytykset:

- Sen on liityttävä uusiin omaisuuseriin (pk-yrityksiä lukuun ottamatta).
- Siihen liittyvän investoinnin on pysyttävä alueella vähintään viiden vuoden ajan (pk-yritysten tapauksessa kolmen vuoden ajan) hankkeen päättymisen jälkeen.
- Tuensaajan on rahoitettava vähintään 25 prosentin osuus tukikelpoisista kustannuksista.

Käsitteet

Aluetukikelpoiset alueet voidaan jakaa kahteen ryhmään:

- *87 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaiset alueet*, joilla elintaso on epätavallisen alhainen tai joilla vallitsee vakava vajaatyöllisyys (NUTS II -alueet, joiden BKT/henkilö on alle 75 % EU:n keskiarvosta).
- *87 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaiset alueet*, jotka katsotaan jäsenvaltioiden ehdottamien (kansallisten) indikaattoreiden perusteella ongelma-alueiksi.

---

²⁰ Ks. myös maa- ja metsätalouden valtiontukea koskevat suuntaviivat vuosiksi 2007–2013 (EUVL C 319, 27.12.2006).

Luokittelussa noudatetaan tukikelpoista enimmäisväestöosuutta koskevia rajoituksia ja joitakin vähimmäisedellytyksiä väärinkäytön estämiseksi

Alkuinvestoinnilla tarkoitetaan investointia sellaiseen aineelliseen ja aineettomaan omaisuuteen, jossa on kyse uuden toimipaikan perustamisesta, olemassa olevan toimipaikan laajentamisesta, toimipaikan tuotannon monipuolistamisesta uusiin tuotteisiin tai olemassa olevan toimipaikan tuotantoprosessin perusteellisesta muuttamisesta.

Investointiin liittyvällä työpaikkojen luomisella tarkoitetaan kolmen vuoden kuluessa investoinnin päättymisestä luotujen työpaikkojen määrän nettolisäystä.

Toimintatuki on yrityksen juoksevien kustannusten (esim. palkka- ja kuljetuskustannukset, vuokrat) alentamiseen tarkoitettua tukea.

Suuri investointihanke on alkuinvestointihanke, jossa tukikelpoiset investointikustannukset ovat vähintään 50 miljoonaa euroa nykyarvona ilmaistuna (tukikelpoiset investointikustannukset määritellään jäljempänä).

Erikseen ilmoitettava suuri investointihanke on suuri investointihanke, johon myönnetyn tuen kokonaismäärä on kaikki lähteet huomioon ottaen yli 75 prosenttia sellaiseen investointiin myönnetyn tuen enimmäismäärästä, jonka tukikelpoiset kustannukset kyseisellä alueella ovat 100 miljoonaa euroa. Jäsenvaltioiden edellytetään **ilmoittavan erikseen** kaikista tapauksista, joissa kyseinen määrä ylittyy.

Bruttoavustusekvivalentti (BAE) on myönnetyn tuen nimellisarvo, joka on diskontattu tuen myöntämispäivän arvoon.

Tuki-intensiteetti: BAE, joka ilmaistaan prosenttiosuutena hankkeen tukikelpoisista kokonaiskustannuksista.

Alkuinvestointituki

Tukikelpoiset kustannukset: Alkuinvestointituki voidaan laskea prosenttiosuutena investoinnin arvosta tai prosenttiosuutena alkuinvestointiin liittyvien työpaikkojen palkkakustannuksista.

- Investointi: aineelliset investoinnit (maa-alueet, rakennukset, laitokset/laitteet) ja tietyt aineettomat investoinnit (teknologian siirtoon liittyvät kustannukset); kuljetuskaluston hankintaan liittyvät kustannukset liikenteen alalla eivät ole tukikelpoisia.
- Palkkakustannukset: odotettavissa olevat bruttopalkkakustannukset ja pakolliset sosiaaliturvamaksut kahden vuoden ajalta kerrottuna luotujen työpaikkojen määrällä (työpaikkojen nettolisäys investointikohteessa).

Tuen enimmäisintensiteetit

Taulukko 8. Tuen enimmäisintensiteetit

Alueellinen BKT %-osuutena EU-25:n BKT:sta	Suuriin yrityksiin sovellettavat tuen enimmäisintensiteetit	Syrjäisimmillä alueilla sovellettavat tuki-intensiteetit
> 75 %	15–10 %	40 %
< 75 %	30 %	50 %
< 60 %	40 %	60 %
< 45 %	50 %	Ei sovelleta

Siirtymäkauden ajan nk. tilastovaikutusalueisiin – joiden BKT on alle 75 prosenttia EU-15:n BKT:sta mutta yli 75 prosenttia EU-25:n BKT:sta (3,6 prosenttia EU-25:n väestöstä) – sovelletaan alimpia perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaisia tuki-intensiteettejä, jolloin suurten yritysten tuki-intensiteetti on vuoden 2010 loppuun 30 prosenttia. Näiden alueiden tilannetta tarkastellaan uudelleen vuonna 2010. Jos niiden tilanne on heikentynyt ja BKT laskenut alle 75 prosenttiin EU-25:n keskiarvosta, niihin sovelletaan edelleen perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a alakohdan poikkeusta. Muussa tapauksessa niihin sovelletaan 1. tammikuuta 2011 alkaen perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohtaa, jonka mukainen tuki-intensiteetti on 20 prosenttia.

Tukialueet määritetään kullekin jäsenvaltiolle laadittavissa aluetukikartoissa, jotka julkaistaan kilpailun pääosaston verkkosivuilla²¹.

Alueisiin, joiden tuki-intensiteetit alenevat eniten, on tarkoitus soveltaa vuoden 2010 loppuun siirtymäjärjestelyjä. Vastaavasti alueisiin, jotka menettävät tukikelpoisuutensa uusien suuntaviivojen voimaantulon myötä, sovelletaan siirtymäjärjestelyjä vuoden 2008 loppuun. Nämä alueet on merkitty myös aluetukikarttoihin.

Suurten investointien osalta aluetuen enimmäisintensiteettiä alennetaan seuraavasti:

- Tukikelpoisten kustannusten enintään 50 miljoonan euron osalta intensiteetti on 100 prosenttia sovellettavasta aluetuen enimmäisintensiteetistä.
- Tukikelpoisten kustannusten 50–100 miljoonan euron suuruiselta osalta intensiteetti alennetaan 50 prosenttiin sovellettavasta aluetuen enimmäisintensiteetistä.
- Tukikelpoisten kustannusten 100 miljoonaa euroa ylittävältä osalta tuki-intensiteetti alennetaan 34 prosenttiin aluetuen enimmäisintensiteetistä.
- **Esimerkki:** Suureen investointihankkeeseen, jonka tukikelpoiset kustannukset ovat 200 miljoonaa euroa ja johon sovellettava aluetuen enimmäisintensiteetti on 40 prosenttia BAE, voidaan myöntää tukea enintään **43,6 miljoonaa euroa**:
  - i) 50 miljoonaan euroon asti: 100 prosenttia sovellettavasta aluetuen enimmäisintensiteetistä => 50 miljoonaa euroa x 40 % = 20 miljoonaa euroa;
  - ii) 50–100 miljoonan euron osuus: 50 prosenttia sovellettavasta aluetuen enimmäisintensiteetistä => 50 miljoonaa euroa x (40% x 50%) = 10 miljoonaa euroa;
  - iii) 100 miljoonaa euroa ylittävä osuus: 34 prosenttia sovellettavasta aluetuen enimmäisintensiteetistä => 100 miljoonaa euroa x (40 % x 34 %) = 13,6 miljoonaa euroa;

²¹ http://ec.europa.eu/competition/state_aid/regional_aid/regional_aid.cfm.

Tuen kokonaismäärä => (i)+(ii)+(iii) = 20 miljoonaa euroa + 10 miljoonaa euroa + 13,6 miljoonaa euroa = **43,6 miljoonaa euroa**

Suuntaviivojen 65 kohdassa on määräyksiä valtiontuen jälkivalvonnasta sellaisiin **suuriin investointihankkeisiin** myönnetyn tuen osalta, **joita ei tarvitse ilmoittaa**. Tätä järjestelyä kutsutaan myös **avoimuusjärjestelyksi**. Suuret investointihankkeet, joista ei tarvitse ilmoittaa, ovat hankkeita, joihin myönnettävän tuen määrä ei ylitä ilmoitusta edellyttävää kynnysarvoa, joka on 75 prosenttia sellaiseen investointiin myönnetyn tuen enimmäismäärästä, jonka tukikelpoiset kustannukset ovat 100 miljoonaa euroa, kun tuen myöntämisaikana sovelletaan hyväksytyssä aluetukikartassa suurille yrityksille määritettyä voimassa olevaa tuen enimmäismäärää.

Kun aluetukea myönnetään voimassa olevien tukiohjelmien perusteella²² sellaisille suurille investointihankkeille, joita ei tarvitse ilmoittaa, jäsenvaltioiden on avoimuusjärjestelyn mukaan toimitettava komissiolle pyydyt tiedot suuntaviivojen liitteenä olevalla lomakkeella²³ 20 työpäivän kuluessa siitä, kun toimivaltainen viranomais myöntää tuen. Yhteenvetotiedot julkaistaan sen jälkeen kilpailun pääosaston verkkosivuilla²⁴.

Tuki-intensiteettejä voidaan korottaa kaikilla tukialueilla 20 prosenttiyksikköä, kun tuensaajat ovat pieniä yrityksiä, ja 10 prosenttiyksikköä, kun tuensaajat ovat keskisuuria yrityksiä. Pk-yrityksiin sovellettavaa korotusta ei kuitenkaan voida soveltaa suurin investointihankkeisiin, joiden tukikelpoiset kustannukset ovat yli 50 miljoonaa euroa.

Kasautuminen

Edellä olevassa taulukossa ilmoitettuja enimmäisintensiteettejä sovelletaan tuen kokonaismäärään:

- jos tukea myönnetään useammasta aluetukiohjelmasta
- riippumatta siitä, maksetaanko tukea paikallisista, alueellisista, kansallisista vai yhteisön varoista.

Jos aluetukikelpoisten kustannusten kattamiseen voidaan saada myös muuta tukea (esimerkiksi T&K&I-tukea), niihin sovelletaan edullisinta sovellettavissa olevaa enimmäismäärää.

Toimintatuki

Yleistä

Toimintatukea voidaan tiettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta myöntää vain 87 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaisilla alueilla, kuitenkin vain jos kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät:

- Tukea voidaan perustella sillä, että se edistää alueellista kehitystä.
- Tuen määrä on oikeassa suhteessa ongelmiin, joita sillä pyritään lievittämään.

²² Hyväksytyjen tukiohjelmien ulkopuolella myönnettävästä yksittäisestä tuesta (tapauskohtaisesta tuesta) on aina ilmoitettava komissiolle.

²³ Standardimuotoinen ilmoituslomake on saatavilla myös Excel-muodossa kilpailun pääosaston verkkosivuilla: http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/forms.cfm.

²⁴ <http://ec.europa.eu/competition>.

- Tuen kesto on rajattu ja sen määrä asteittain aleneva. Jäsenvaltioiden on näytettävä toteen ongelmien olemassaolo ja laajuus.

Kuljetustuki: Tukea ylimääräisten kuljetuskustannusten korvaamiseksi voidaan myöntää vain aluetukikelpoisilla syrjäisimmillä alueilla ja harvaan asutuilla alueilla.

Väestökadon estämiseen myönnettävä tuki: Harvaanasutuimmilla alueilla, joilla väestötiheys on korkeintaan kahdeksan asukasta/km², voidaan myöntää pysyvästi tukea väestökadon estämiseen.

Syrjäisimpien alueiden haittojen korvaamiseen myönnettävä tuki: Syrjäisimpien alueiden haittojen (syrjäinen sijainti, saaristoluonne, pieni koko, vaikea pinnanmuodostus ja ilmasto sekä taloudellinen riippuvuus muutamista harvoista tuotteista) korvaamiseen voidaan myöntää pysyvästi tukea.

Tuki vastaperustetuille pienille yrityksille

- enintään 3 miljoonaa euroa yritystä kohden 87 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaisilla alueilla ja 2 miljoonaa euroa yritystä kohden 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisilla alueilla
- 87 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaisilla alueilla tukea voidaan korottaa 5 prosenttia (alueilla, joilla BKT on alle 60 % EU:n keskiarvosta, harvaan asutuilla alueilla ja pienillä saarilla, joiden asukasmäärä on alle 5000, sekä muissa samansuuruisissa yhteisöissä, jotka kärsivät samanlaisesta eristyneisyydestä).
- Intensiteetit:

Taulukko 9. Tuen enimmäisintensiteetit

	1., 2. ja 3. vuosi	4. ja 5. vuosi
87 art. 3 kohd. a alakohdan mukainen alue	35 %	25 %
87 art. 3 kohd. c alakohdan mukainen alue	25 %	15 %

Ilmoittaminen

Läpinäkyvät alueelliset investointi- ja työllisyystukiohjelmat, jotka noudattavat tukikelpoisia kustannuksia koskevia sääntöjä ja kyseisen jäsenvaltion aluetukikartassa määriteltyjä tuen enimmäisintensiteettejä, vapautetaan yleisellä ryhmäpoikkeusasetuksella ilmoitusvaatimuksesta. Näitä tuki-intensiteettejä voidaan korottaa suuria investointihankkeita ja liikenteen alalla myönnettävää tukea lukuun ottamatta 20 prosenttiyksikköä, kun on kyse pienistä yrityksistä, ja 10 prosenttiyksikköä, kun on kyse keskisuurista yrityksistä. Maataloustuotteiden jalostamiseen ja kaupan pitämiseen tehtäviin investointeihin sovelletaan eri tuki-intensiteettejä.

Tietyille toimialoille suunnattuja aluetukiohjelmaa ja teräsalalla, laivanrakennusalalla ja synteetikuitualalla harjoitettaviin toimintoihin myönnettävää aluetukea ei pitäisi sisällyttää ilmoitusvaatimuksesta myönnettävän vapautuksen soveltamisalaan. Matkailualan hyväksi toteutettavat toimenpiteet kuuluvat kuitenkin yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen soveltamisalaan.

Yleistä ryhmäpoikkeusasetusta ei sovelleta suurille yrityksille myönnettävään tapauskohtaiseen tukeen, lukuun ottamatta asetuksen 13 artiklan mukaisia tapauksia. Kyseisen artiklan nojalla myös yksittäiselle yritykselle (mukaan lukien suuret yritykset) myönnettävä

läpinäkyvä tapauskohtainen tuki vapautetaan ilmoitusvaatimuksesta edellyttäen, että sillä täydennetään tukiohjelmista myönnettyä tukea ja tapauskohtaisen tuen osuus tuen kokonaismäärästä on enintään 50 prosenttia.

Myös tuki vastaperustetuille pienille yrityksille vapautetaan vastedes automaattisesti ilmoitusvaatimuksesta.

Investointitukea koskevat aineellisoikeudelliset säännöt ovat sekä yleisessä ryhmäpoikkeusasetuksessa että suuntaviivoissa valtaosin samat, joten ilmoitusvaatimuksesta vapautetusta tuesta ei kannata tehdä ilmoitusta.

Suurista investointihankkeista on ilmoitettava erikseen, jos tuen määrä on yli 75 prosenttia enimmäismäärästä, joka kyseisellä alueella voidaan myöntää investointiin, jonka tukikelpoiset kustannukset ovat 100 miljoonaa euroa.

Tuesta on ilmoitettava myös silloin, kun yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen mukaiset edellytykset eivät täyty. Tuki arvioidaan tuolloin suuntaviivojen perusteella.

Taulukko 10. Alueellisten toimenpiteiden ryhmät, yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen²⁵ nojalla sovellettavat tuen enimmäismäärät ja suurimmat sallitut tuki-intensiteetit sekä kynnysarvot, joiden ylittyessä tuesta on laadittava suuntaviivojen mukainen yksityiskohtainen arviointi

Toimenpide	Ryhmäpoikkeusasetuksen nojalla sallittava tuen enimmäismäärä	Vakiomuotoinen arviointi (suuntaviivat)	Yksityiskohtainen arviointi (suuntaviivat)
Tukiohjelmat (suuret, keskisuuret ja pienet yritykset)	<ul style="list-style-type: none"> 13 artikla: <i>vain tukialueet</i>: tuki < 75 % tuen enimmäismäärästä sellaisen investoinnin osalta, jonka tukikelpoiset kustannukset ovat 100 milj. euroa 	Kyllä	Ei itse ohjelmasta vaan ainoastaan erikseen ilmoitettavista suurista investointihankkeista: <ul style="list-style-type: none"> markkinaosuus yli 25 % yli 5 %:n kapasiteetinlisäys taantuvilla markkinoilla
Tapauskohtainen tuki pk-yrityksille	Kyllä <ul style="list-style-type: none"> 13 artikla: <i>tukialueet</i>: vain, jos täydentää tukiohjelmaa, enintään 50 % tuen kokonaismäärästä 	Kyllä	Ainoastaan erikseen ilmoitettavista suurista investointihankkeista: <ul style="list-style-type: none"> markkinaosuus yli 25 % yli 5 %:n kapasiteetinlisäys taantuvilla markkinoilla
Tapauskohtainen tuki suurille yrityksille	<ul style="list-style-type: none"> Periaatteessa ei vapautettu ryhmäpoikkeusasetuksen nojalla; ainoa poikkeus: sallittu tukialueilla vain, jos täydentää ohjelmasta myönnettyä tukea, enimmäismäärä on enintään 50 % tuen kokonaismäärästä eikä tuesta ole tarpeen ilmoittaa erikseen 	Kyllä	Ainoastaan erikseen ilmoitettavista suurista investointihankkeista: <ul style="list-style-type: none"> markkinaosuus yli 25 % yli 5 %:n kapasiteetinlisäys taantuvilla markkinoilla

²⁵ Suuret investointihankkeet, joista on ilmoitettava erikseen, eivät kuulu yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen soveltamisalaan.

Toimenpide	Ryhmäpoikkeusasetuksen nojalla sallittava tuen enimmäismäärä	Vakiomuotoinen arviointi (suuntaviivat)	Yksityiskohtainen arviointi (suuntaviivat)
Tuki vasta-perustetuille pienille yrityksille (vain tukiohjelmat)	<ul style="list-style-type: none"> • 2 milj. euroa yritystä kohden 87 art. 3 kohd. a alakohdan mukaisilla alueilla • 1 milj. euroa yritystä kohden 87 art. 3 kohd. c alakohdan mukaisilla alueilla • <i>Vuotuiset</i> tukimäärät yritystä kohden: enintään 33 % edellä mainituista tukimääristä 	Kyllä	Ei sovelleta

Tietosivu 5 Vaikeuksissa olevien yritysten pelastamis- ja rakenneuudistustuki

Viite

Yhteisön suuntaviivat valtiontuesta vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenneuudistukseksi (EUVL C 244, 1.10.2004, s. 2), (jäljempänä tällä tietosivulla 'suuntaviivat').

Soveltamisala

Suuntaviivoja sovelletaan tukeen, jota myönnetään vaikeuksissa olevien yksittäisten yritysten pelastamiseen ja/tai rakenneuudistukseen.

Suuntaviivoja ei sovelleta teräs- eikä kivihiiliteollisuuteen. Kalastukseen ja vesiviljelyyn niitä sovelletaan tietyin poikkeuksin. Maatalousalalla toteutettaviin rakenneuudistuksiin sovelletaan erityisiä lisäsääntöjä.

Käsitteet

Vaikeuksissa oleva yritys on yritys, joka ei kykene omilla eikä omistajilta/osakkailta tai luotonantajilta saatavilla varoilla pysäyttämään tappiollista kehitystä, joka johtaa lähes varmasti yrityksen toiminnan loppumiseen lyhyellä tai keskipitkällä aikavälillä, jos viranomaiset eivät puutu tilanteeseen.

Pelastamistuki on luonteeltaan tilapäistä ja se on maksettava takaisin. Sen olisi annettava vaikeuksissa olevalle yritykselle mahdollisuus jatkaa toimintaansa rakenneuudistus- tai selvitystilasuunnitelman laatimiseen tarvittavan ajan ja/tai sen ajan, jonka komissio tai toimivaltainen kansallinen viranomainen tarvitsee tehdäkseen päätöksen suunnitelmasta.

Rakenneuudistustuki perustuu toteuttamiskelpoiseen, johdonmukaiseen ja kauaskantoiseen suunnitelmaan yrityksen pitkäaikaisen elinkelpoisuuden palauttamiseksi.

Edellytykset

Pelastamistuen on täytettävät seuraavat edellytykset:

- Yrityksen on oltava luokiteltavissa vaikeuksissa olevaksi yritykseksi.
- Tuen on oltava maksuvalmiutta parantavaa tukea, joka on maksettava takaisin ja joka myönnetään lainatakauksina tai lainoina, joista peritään tavanomainen markkinakorko (joka on vähintään verrattavissa komission vahvistamiin viitekorkoihin).
- Tuki on rajattava määrään, joka mahdollistaa yrityksen liiketoiminnan jatkumisen.
- Tukea voidaan myöntää vain saneeraussuunnitelman laatimiseen tarvittavaksi ajaksi (enintään 6 kuukaudeksi).
- Tukea on voitava perustella sosiaalisilla vaikeuksilla eikä sillä saa olla kielteisiä vaikutuksia kyseiseen alaan muissa jäsenvaltioissa.
- Jäsenvaltion on sitouduttava tuesta annettavassa ilmoituksessa toimittamaan komissiolle kuuden kuukauden kuluessa tuen myöntämisestä rakenneuudistus- tai selvitystilasuunnitelma tai todisteet siitä, että lainat on maksettu takaisin tai takauksen voimassaolo on päättynyt.
- Tukea voidaan myöntää vain kerran (tuen ainutkertaisuuden periaate).

Suuntaviivojen mukaan tukeen voidaan soveltaa yksinkertaistettua menettelyä, jos tuki

perustuu suuntaviivoissa olevan kaavan perustana olevaan yrityksen liiketulokseen aiemmalta vuodelta ja tuen määrä on enintään 10 miljoonaa euroa.

Rakenneuudistustukea voidaan myöntää vain seuraavin edellytyksin:

- Yrityksen on oltava luokiteltavissa vaikeuksissa olevaksi yritykseksi.
- Komissiolle toimitetaan rakenneuudistus-/saneerausohjelma yrityksen elinkelpoisuuden palauttamiseksi kohtuullisessa ajassa.
- Kilpailun kohtuuttoman vääristymisen välttämiseksi toteutetaan vastasuoritteita (esimerkiksi tarkoituksenmukainen kapasiteetin supistaminen).
- Tuen määrä rajataan rakenneuudistustoimenpiteiden toteuttamiseen edellyttämään vähimmäismäärään. Tuensaajien on osallistuttava merkittäväällä omalla panoksella, johon ei sisälly tukea.
- Yrityksen on toteutettava rakenneuudistussuunnitelma kokonaisuudessaan ja noudatettava kaikkia siihen liittyviä edellytyksiä.
- Rakenneuudistustukea voidaan myöntää vain kerran (tuen ainutkertaisuuden periaate).
- Edellytetään tiukkaa seurantaa ja vuotuisten raporttien laatimista.
- Pk-yritysten ja tukialueilla sijaitsevien yritysten tapauksessa kapasiteetin supistamista ja/tai omaa panosta koskevia kriteereitä voidaan soveltaa joustavammin.
- Komissio suhtautuu myönteisesti valtiontukeen, jolla katetaan rakenneuudistuksen sosiaalisia kustannuksia.

Pelastamis- ja rakenneuudistustuen myöntämisestä suurille yrityksille on aina ilmoitettava erikseen.

Pk-yrityksille voidaan myöntää pelastamis- ja rakenneuudistustukea (enintään 10 miljoonaa euroa yritystä kohden) komissiolle ilmoitettujen ja komission hyväksymien tukiohjelmien perusteella.

Tietosivu 6 Pienten ja keskisuurten yritysten tuki

Viite

Tällä tietosivulla on tietoa yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen soveltamisesta pieniin ja keskisuuriin yrityksiin (pk-yrityksiin).

Soveltamisala

Yleisessä ryhmäpoikkeusasetuksessa on pk-yritysten tukea koskevia erityissääntöjä.²⁶ Tällä tietosivulla käsitellään pelkästään pk-yrityksille myönnettäviä tukimuotoja. Erityissääntöjä, joita sovelletaan pk-yrityksiin riskipääomatuen, T&K&I-tuen, alueellisen tuen ja ympäristönsuojelutuen osalta, tarkastellaan kutakin tukimuotoa koskevilla tietosivuilla.²⁷

Käsitteet

Pk-yritysten määritelmä

Pk-yritysten määritelmät annetaan yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen liitteessä 1.

- **Keskisuuri yritys** on yritys, joka täyttää kaikki seuraavat kriteerit:
  - sen palveluksessa on alle 250 työntekijää ja
  - sen vuosiliikevaihto on enintään 50 miljoonaa euroa ja/tai taseen loppusumma enintään 43 miljoonaa euroa.
- **Pieni yritys** on yritys, joka täyttää kaikki seuraavat kriteerit:
  - sen palveluksessa on alle 50 työntekijää ja
  - sen vuosiliikevaihto ja/tai taseen loppusumma on enintään 10 miljoonaa euroa.
- **Mikroyritys** on yritys, joka täyttää kaikki seuraavat kriteerit:
  - sen palveluksessa on alle 10 työntekijää ja
  - sen vuosiliikevaihto ja/tai taseen loppusumma on enintään 2 miljoonaa euroa.

Näitä kriteerejä on sovellettava koko yritykseen (myös muissa jäsenvaltioissa ja EU:n ulkopuolella sijaitseviin tytäryrityksiin). Asetuksessa määritellään *riippumaton* yritys, *omistusyhteisyrittäjä* ja *sidosyritys* kyseisen pk-yrityksen todellisen taloudellisen tilanteen arvioimiseksi.

Yleisessä ryhmäpoikkeusasetuksessa vahvistetaan edellytykset seuraavien keskeisten yksinomaan pk-yrityksille myönnettävien tukimuotojen vapauttamiselle ilmoitusvaatimuksesta:

- pk-yritysten investointi- ja työllisyystuki
- naisyrittäjien äskettäin perustamien pienten yritysten tuki

²⁶ Komissio laatii parhaillaan erillistä käsikirjaa pk-yritysten valtiontuesta. Käsikirjassa pyritään luomaan tiivis, järjestelmällinen katsaus pk-yrityksiin sovellettaviin valtiontukisääntöihin.

²⁷ Näitä ovat tuki pk-yritysten ennakoivaan mukautumiseen tuleviin yhteisön normeihin, pk-yrityksille riskipääoman muodossa myönnettävä tuki, pk-yrityksille teollisoikeuksien kustannuksiin myönnettävä tuki ja tuki korkeasti koulutetun henkilöstön lainaamiseen tai uusien pk-yritysten perustamiseen.

- tuki pk-yritysten ennakoivaan mukautumiseen tuleviin yhteisön normeihin
- pk-yrityksille konsulttipalveluihin myönnettävä tuki
- pk-yritysten osallistumiseen messuille myönnettävä tuki
- pk-yrityksille myönnettävä tuki teollisoikeuksien kustannuksiin
- tuki innovaatiotoiminnan neuvontapalveluihin ja innovaatiotoimintaa tukeviin palveluihin.

Näiden yksinomaan pk-yrityksiä koskevien toimenpiteiden lisäksi pk-yrityksille voidaan myöntää myös muita yleisessä ryhmäpoikkeusasetuksessa lueteltuja tukimuotoja.

Tukikelpoiset kustannukset

Tukea voidaan myöntää seuraaviin kustannuksiin:

- Pk-yritysten investointi- ja työllisyystukea voidaan myöntää investointeihin aineelliseen omaisuuteen (maa-alueet, rakennukset, laitokset/laitteet) ja aineettomaan omaisuuteen (tekniikansiirtoon liittyvät kustannukset) sekä palkkakustannuksiin.
- Naisyrittäjien äskettäin perustamille pienille yrityksille myönnettävän tuen osalta tukikelpoisia kustannuksia ovat yrityksen perustamiseen suoraan liittyvät laki-, neuvonta-, konsultointi- ja hallintokustannukset sekä tietyt kustannukset, jotka aiheutuvat viiden ensimmäisen vuoden kuluessa yrityksen perustamisesta (esim. ulkoisen rahoituksen korot ja osingot, tuotantotilojen ja -laitteiden vuokrat, energia-, vesi- ja lämmityskustannukset, verot (muut kuin alv ja yhtiöverot) ja hallintomaksut, poistot, tuotantotilojen vuokrat, palkkakustannukset, lasten ja vanhempien hoitokustannukset).
- Pk-yritysten ennakoivaan mukautumiseen tuleviin yhteisön normeihin myönnettävän tuen osalta tukikelpoiset kustannukset on rajattu ylimääräisiin investointikustannuksiin, joita yhteisön normeissa vaaditun ympäristönsuojelun tason saavuttaminen edellyttää verrattuna olemassa olevaan ympäristönsuojelun tasoon, jota edellytettiin ennen kyseisten normien voimaantuloa.
- Konsulttien ja messuille osallistumisen osalta tukikelpoisia kustannuksia ovat ulkopuolisten konsulttien tarjomiin palveluihin liittyvät kustannukset ja kustannukset, joita aiheutuu ensimmäisestä osallistumisesta messuille tai näyttelyyn.
- Teollisoikeuksien kustannuksiin myönnettävän tuen osalta tukikelpoisia kustannuksia ovat kaikki kustannukset, joita aiheutuu ennen oikeuden myöntämistä ensimmäisellä lainkäyttöalueella (muun muassa hakemuksen laatimiseen, jättämiseen ja käsittelyyn sekä hakemuksen uusimiseen liittyvät kustannukset), käänös- ja muut kustannukset, joita aiheutuu oikeuden myöntämisestä tai vahvistamisesta muilla lainkäyttöalueilla, kustannukset, joita aiheutuu oikeuden pätevyyden puolustamisesta hakemuksen virallisen käsittelyn ja mahdollisten väitemenettelyjen aikana (myös silloin kun kyseiset kustannukset syntyvät oikeuden myöntämisen jälkeen).
- Tukikelpoisia innovaatiotoiminnan neuvontapalvelujen kustannuksia ovat liikkeenjohdon konsultointi, tekninen apu, teknologiansiirtopalvelut, koulutus, konsultointipalvelut teollisoikeuksien hankkimista, suojelua ja kauppaa sekä lisenssisopimuksia varten ja standardien käyttöä koskevat konsultointipalvelut. Tukikelpoiset innovaatiotoimintaa tukevien palvelujen kustannukset liittyvät toimistotiloihin, tietopankkeihin, teknisiin kirjastoihin, markkinatutkimuksiin, laboratorion käyttöön sekä laatumerkintä-, testaus- ja sertifiointipalveluihin.

Tuen enimmäisintensiteetit

Taulukko 11. Tuen enimmäisintensiteetit

Toimenpide	Tuki-intensiteetti
Investoinnit ja työllisyys²⁸ <ul style="list-style-type: none"> • pienet yritykset • keskiuuret yritykset	20 % 10 %
Naisyrittäjät <ul style="list-style-type: none"> • pienet yritykset	15 %
Ennakoiva mukautuminen tuleviin yhteisön normeihin <ul style="list-style-type: none"> • pienet yritykset • keskiuuret yritykset	15 % 10 %
Ulkopuolisten konsulttien palvelut ja osallistuminen messuille	50 %
Teollisoikeuksien kustannukset <ul style="list-style-type: none"> • perustutkimus • teollinen tutkimus • kokeellinen kehittäminen	100 % 50 % 25 %
Innovaatiotoiminnan neuvontapalvelut ja innovaatiotoimintaa tukevat palvelut	75 %, paitsi jos kansallinen tai eurooppalainen sertifiointi

Ilmoittaminen

Yleisessä ryhmäpoikkeusasetuksessa säädetyt edellytykset täyttävät tukitoimenpiteet on vapautettu ennakoilmoitusvaatimuksesta. Suuria hankkeita *ei* kuitenkaan *ole vapautettu* erillistä ilmoittamista koskevasta vaatimuksesta, kun yksittäisen tuen bruttoavustusekvivalentti on yli 7,5 miljoonaa euroa yritystä ja investointihanketta kohden. Pk-yritysten osallistumiseen messuille ja pk-yritysten konsulttipalvelujen kustannuksiin myönnettävän tuen osalta tämä kynnyksarvo on 2 miljoonaa euroa yritystä ja hanketta kohden. Pk-yritysten teollisoikeuksien kustannusten osalta kynnyksarvo on 5 miljoonaa euroa yritystä ja hanketta kohden. Innovaatiotoiminnan neuvontapalveluihin ja innovaatiotoimintaa tukevien palvelujen osalta kynnyksarvo on enintään 200 000 euroa tuensaajaa kohden kolmen vuoden kuluessa.

²⁸ Toimenpiteeseen sovelletaan korkeampia tuki-intensiteettejä, jos investointi koskee maataloustuotteiden jalostamista ja kaupan pitämistä.

Tietosivu 7 Työllisyystuki

Viite

Tällä tietosivulla luodaan katsaus yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen soveltamiseen työllisyystukeen. Alueellista investointi- ja työllisyystukea sekä pk-yritysten investointi- ja työllisyystukea koskevia erityissääntöjä käsitellään kyseisiä tukia koskevilla tietosivuilla.

Soveltamisala

Yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen työllisyyttä koskeva jakso kattaa vain seuraaviin tarkoituksiin myönnettävän tuen:

- palkkatuet epäedullisessa asemassa olevien työntekijöiden työhönottoon
- palkkatuet alentuneesti työkykyisten työntekijöiden työllistämiseen
- alentuneesti työkykyisten henkilöiden työllistämisestä aiheutuvien lisäkustannusten kattaminen.

Ryhmäpoikkeusasetuksen yleisestä soveltamisalasta poiketen siinä sallitaan työllisyystukien myöntäminen myös kalastuksen ja vesiviljelyn aloilla sekä maataloustuotteiden alkutuotantoon.

Käsitteet

Epäedullisessa asemassa olevat työntekijät ovat henkilöitä,

- jotka eivät ole olleet vakinaisessa ansiotyössä kuuden viime kuukauden aikana;
- joilla ei ole keskiasteen koulutusta eikä ammatillista pätevyyttä;
- jotka ovat yli 50-vuotiaita;
- jotka ovat yksin eläviä aikuisia ja joilla on vähintään yksi huollettava;
- jotka työskentelevät jäsenvaltiossa sellaisella alalla tai sellaisessa ammatissa, jonka sukupuolijakauman epätasapaino on vähintään 25 prosenttia suurempi kuin keskimääräinen sukupuolijakauman epätasapaino kaikilla elinkeinoelämän aloilla kyseisessä jäsenvaltiossa, ja kuuluvat tähän aliedustettuun sukupuoliryhmään; tai
- jotka kuuluvat etniseen vähemmistöön ja tarvitsevat kieli- tai ammatillista koulutusta tai työkokemusta, jotta heidän mahdollisuutensa vakituisen työpaikan saamiseen paranevat.

Erityisen epäedullisessa asemassa olevat työntekijät ovat henkilöitä, jotka ovat olleet työttöminä vähintään 24 kuukautta.

Alentuneesti työkykyiset työntekijät ovat henkilöitä, jotka on todettu kansallisen lain mukaan alentuneesti työkykyisiksi ja joilla on todettu rajoite, joka johtuu ruumiillisesta tai henkisestä vammasta tai mielenterveydellisistä syistä.

Edellytykset

Epäedullisessa asemassa olevien työntekijöiden työhönottoon ja alentuneesti työkykyisten työntekijöiden työllistämiseen palkkatukien muodossa myönnettävän tuen edellytykset ovat seuraavat:

- Työhönoton on merkittävä kyseisen yrityksen työntekijöiden nettomäärän lisäystä tai, jos näin ei ole, toimien on pitänyt vapautua vapaaehtoisesta poistumasta,

työkyvyttömyyden, iästä johtuvan eläkkeelle siirtymisen, vapaaehtoisen työajan lyhentämisen tai työntekijän virheestä johtuvan laillisen erottamisen vuoksi eikä irtisanomisten seurauksena.

- Työllistymisjakson on vastattava kestoalta vähintään kansallisen lainsäädännön tai työehtosopimuksen mukaista vähimmäiskesto.

Tukikelpoiset kustannukset

Tuki epäedullisessa asemassa olevien työntekijöiden työhönottoon: palkkakustannukset vuoden ajalta tai 24 kuukauden ajalta, jos kyse on erityisen epäedullisessa asemassa olevista työntekijöistä (jos työjakson kesto on alle 12/24 kuukautta, tukea vähennetään samassa suhteessa).

Tuki alentuneesti työkykyisten työntekijöiden työllistämiseen: palkkakustannukset miltä tahansa ajalta, jonka aikana alentuneesti työkykyinen työntekijä työllistetään (jos työjakson kesto on alle 12 kuukautta, tukea vähennetään samassa suhteessa).

Tuki alentuneesti työkykyisten työntekijöiden työllistämistä aiheutuvien lisäkustannusten kattamiseen: lisäkustannukset, jotka liittyvät suoraan alentuneesti työkykyisen työntekijän työllistämiseen (palkkakustannuksia lukuun ottamatta), myös kustannukset, joita aiheutuu toimitilojen muuttamisesta, henkilöstön palkkaamisesta avustamaan pelkästään alentuneesti työkykyisiä työntekijöitä sekä laitteiden mukauttamisesta tai hankkimisesta alentuneesti työkykyisten henkilöiden käyttöön; jos tuensaaja tarjoaa suojatyötä, tuki voi lisäksi kattaa kyseisten toimitilojen rakentamisesta, asennustöistä tai laajentamisesta aiheutuvat kustannukset ja kaikki alentuneesti työkykyisten työntekijöiden työllistämistä suoraan aiheutuvat hallinto- ja kuljetuskustannukset.

Tuen enimmäismäärä

Taulukko 12. Tuen enimmäisintensiteetit

Toimenpide	Tuki-intensiteetti
Tuki epäedullisessa asemassa olevien työntekijöiden työhönottoon	50 %
Tuki alentuneesti työkykyisten työntekijöiden työllistämiseen	75 %
Tuki alentuneesti työkykyisten työntekijöiden työllistämistä aiheutuvien lisäkustannusten kattamiseen	100 %

Ilmoittaminen

Taulukko 13. Tuki, jota ei ole vapautettu ilmoitusvaatimuksesta

Toimenpide	Ryhmäpoikkeusasetuksen mukainen erillistä ilmoitusta koskeva kynnysarvo
Pk-yritysten investointi- ja työllisyystuki	7,5 milj. euroa vuodessa hanketta ja yritystä kohden
Epäedullisessa asemassa olevien työntekijöiden työhönotto	5 milj. euroa vuodessa kutakin yritystä kohden
Alentuneesti työkykyisten työntekijöiden työllistämiseen liittyvät palkkakustannukset	10 milj. euroa vuodessa kutakin yritystä kohden

Alentuneesti työkykyisten työllistämisestä aiheutuvat lisäkustannukset	10 milj. euroa vuodessa kutakin yritystä kohden
Muut työllisyyteen liittyvät toimenpiteet, jotka eivät kuulu poikkeuksen piiriin kuuluviin ryhmiin	Ei sovelleta

Tietosivu 8 Koulutustuki

Viite

Tällä tietosivulla luodaan katsaus yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen soveltamiseen koulutustukeen.

Soveltamisala

Ryhmäpoikkeusasetuksen yleisestä soveltamisalasta poiketen siinä sallitaan koulutustukien myöntäminen myös kalastuksen ja vesiviljelyn aloilla sekä maataloustuotteiden alkutuotannon alalla ja kivihiilialalla.

Yleinen ryhmäpoikkeusasetus kattaa kaiken koulutukseen suunnatun julkisen tuen, joka suosii yhtä tai useampaa yritystä tai tuotannonalaa alentamalla kustannuksia, joista yritysten normaalisti olisi vastattava halutessaan työntekijöidensä oppivan uusia taitoja. Sitä sovelletaan koulutustukiin riippumatta siitä, onko koulutuksen antajana itse yritys vai julkinen tai yksityinen oppilaitos.

Käsitteet

Erityiskoulutus on koulutusta, johon sisältyvää opetusta voidaan hyödyntää suoraan ja pääasiassa yrityksen työntekijän nykyisessä tai tulevassa työtehtävässä ja josta saatava pätevyyttä ei voida siirtää tai voidaan siirtää vain vähäisessä määrin muihin yrityksiin tai muille työelämän aloille.

Yleiskoulutus on koulutusta, johon sisältyvää opetusta voidaan hyödyntää muullakin tavoin kuin ainoastaan tai pääasiassa yrityksen työntekijän nykyisessä tai tulevassa työtehtävässä ja josta saatava pätevyys on yleisesti ottaen siirrettävissä muihin yrityksiin tai muille työelämän aloille ja joka siten parantaa olennaisesti työntekijän työllistettävyyttä. Koulutusta pidetään yleiskoulutuksena, jos esimerkiksi useat eri riippumattomat yritykset järjestävät sitä yhdessä tai koulutukseen voivat osallistua eri yritysten työntekijät. Koulutus katsotaan yleiseksi myös silloin, kun sen on hyväksynyt viranomainen tai julkinen laitos, jolle jäsenvaltio tai yhteisö on antanut tarvittavat valtuudet.

Jos hanke koskee sekä erityis- että yleiskoulutusosioita, joita ei voida erottaa toisistaan, tai hankkeen luonnetta ei voida määrittää, hankkeeseen sovelletaan erityiskoulutustuen intensiteettejä.

Tukikelpoiset kustannukset

- kouluttajista aiheutuvat henkilöstökustannukset
- kouluttajien ja koulutettavien matkakulut, mukaan lukien majoitus
- muut juoksevat kulut (materiaalit, tarvikkeet jne.)
- poistot koneista ja kalustosta siinä laajuudessa kuin niitä käytetään yksinomaan kyseisessä koulutusohjelmassa
- koulutushankkeeseen liittyvät neuvontapalvelukustannukset
- koulutettavien henkilöstökustannukset ja yleiset välilliset kustannukset (hallintokustannukset, vuokra, yleiskustannukset, edellä mainittujen tukikelpoisten kustannusten kokonaismäärään saakka; koulutettavien henkilöstökustannusten osalta

voidaan ottaa huomioon ainoastaan ne tunnit, joiden aikana koulutettavat tosiasiallisesti osallistuvat koulutukseen, sen jälkeen kun niistä on vähennetty tuotantotunnit.

Tuen enimmäismäärä

Taulukko 14. Tuen enimmäisintensiteetit

	Erityis- koulutus	Yleis- koulutus
Yleinen intensiteetti	25 %	60 %
Muut:		
Keskisuuret yritykset	35 %	70 %
Pienet yritykset	45 %	80 %
Tuensaajat: epäedullisessa asemassa olevat tai alentuneesti työkykyiset tuöntekijät	35 %	70 %
Meriliikenne	100 %	100 %

Ilmoittaminen

Koulutustukea, jonka määrä on yli 2 miljoonaa euroa koulutushanketta kohden, ei ole vapautettu erillistä ilmoitusta koskevasta vaatimuksesta.

Tietosivu 9 Riskipääomatoimenpiteet

Viitteet

Yhteisön suuntaviivat valtiontuesta pieniin ja keskisuuriin yrityksiin tehtävien riskipääomasijoitusten edistämiseksi (EUVL C 194, 18.8.2006, s. 2) (myöhemmin tällä tiotosivulla 'suuntaviivat'). Tietosivulla on tietoa myös yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen soveltamisesta riskipääomatoimenpiteisiin.

Tarkoitus

Suuntaviivoissa määritetään kriteerit, joita komissio soveltaa arvioidessaan, soveltuvatko riskipääomatoimenpiteet yhteismarkkinoille perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla.

Soveltamisala

Suuntaviivoja sovelletaan vain pk-yrityksille suunnattuihin riskipääomaohjelmiin. Suuntaviivoja sovelletaan myös toimenpiteisiin, joiden tarkoituksena on tarjota oman pääoman ehtoista ja/tai oman pääoman luonteista riskirahoitusta tai edistää sen tarjoamista käynnistys- ja laajentamisvaiheissa oleville yrityksille.

Riskipääomatoimenpiteillä ei saa myöntää tukea vaikeuksissa oleville yrityksille eikä laivanrakennusalalla ja hiili- ja terästeollisuudessa toimiville yrityksille. Suuntaviivoja ei sovelleta vientitoimintaan myönnettävään tukeen.

Komissio pyrkii estämään suuntaviivojen käytön voimassa olevissa puitteissa, suuntaviivoissa ja asetuksissa vahvistettujen periaatteiden kiertämiseen.

Sisältyykö toimenpiteisiin valtiontukea?

Arvioidessaan riskipääomatoimenpiteitä komissio tutkii, sisältävätkö toimenpiteet valtiontukea joillekin seuraavista:

- Tuki sijoittajille: Jos toimenpide antaa sijoittajille mahdollisuuden sijoittaa riskipääomarahastoon edullisemmin ehdoin kuin jos ne olisivat tehneet sijoituksen ilman toimenpidettä, kyseiset sijoittajat saattavat saada valtiontukea. Sama koskee tilanteita, joissa yksityiset sijoittajat sijoittavat rahastoon julkisia sijoittajia edullisemmin ehdoin.
- Tuki sijoitusvälineelle tai -rahastolle ja/tai sen hoitajalle: Yleensä sijoitusrahasto toimii välittäjänä, joka siirtää tuen sijoittajille ja/tai yrityksille, joihin sijoitetaan, eikä ole niinkään varsinainen tuensaaja. Tietyissä tapauksissa (esim. kun on kyse veroimenpiteistä tai muista sellaisista toimenpiteistä, joista seuraa välitöntä hyötyä useita eri sijoittajia käsittäville sijoitusvälineille tai -rahastoille, jotka ovat luonteeltaan verrattavissa itsenäiseen yritykseen) rahasto saattaa kuitenkin saada valtiontukea, jollei sijoitusta tehdä ehdoin, jotka markkinatalouden olosuhteissa toimiva yksityinen sijoittaja voisi hyväksyä.
- Tuki yrityksille, joihin sijoitetaan: Yritysten ei katsota saaneen tukea, jos sijoitus tehdään ehdoin, jotka yksityinen sijoittaja voisi hyväksyä markkinatalouden olosuhteissa ilman julkisia toimenpiteitä. Tätä varten komissio selvittää muun muassa, onko kyseiset sijoituspäätökset tehty pelkästään tuotto-odotusten perusteella, onko yrityksellä järkevä liiketoimintasuunnitelma ja onko sijoittajalla realistinen

irtautumisstrategia.

Riskipääomatoimenpiteiden arviointikriteerit

Arvioidessaan, soveltuvatko riskipääomatoimenpiteet yhteismarkkinoille, komissio ottaa huomioon tuen kannustavan vaikutuksen, tuen välttämättömyyden, markkinoiden toimintapuutteiden olemassaolon ja tuen oikeasuhteisuuden.

Suuntaviivoissa määritetään edellytykset, joiden täytyessä komissio katsoo riskipääoman muodossa myönnettävän tuen soveltuvan yhteismarkkinoille perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla. Jos toimenpiteet täyttävät nämä kriteerit niiden katsotaan olevan vaikutuksiltaan kannustavia, välttämättömiä ja oikeasuhteisia ja lisäksi tukitoimenpiteestä seuraava kokonaistilanne on myönteinen. Tällaisia kriteerejä ovat muun muassa seuraavat:

- Sijoituserien enimmäismäärä on 1,5 miljoonaa euroa kutakin toimenpiteen kohteena olevaa pk-yritystä kohden kullakin 12 kuukauden jaksolla.
- Riskipääomatoimenpide on rajoitettava siten, että sillä tarjotaan rahoitusta vain siemen-, käynnistys- ja laajentamisvaiheen aikana ja tukialueiden ulkopuolella sijaitseville keskisuurille yrityksille vain käynnistymisvaiheen aikana.
- Tietty osuus (vähintään 70 prosenttia toimenpiteen kokonaismäärärahoista) on käytettävä oman pääoman ehtoihin ja oman pääoman luonteisiin sijoitusvälineisiin.
- Tietty osuus (vähintään 50 prosenttia rahoituksesta tai 30 prosenttia, kun on kyse tukialueista) rahoituksesta on tultava yksityisiltä sijoittajilta.
- Sijoituspäätösten on perustuttava tuotto-odotuksiin.
- Sijoitusta on hoidettava liiketaloudellisin periaattein.

Jos kyse on riskipääomatoimenpiteistä, jotka eivät täytä kaikkia edellä mainittuja edellytyksiä, niiden *soveltuvuutta yhteismarkkinoille arvioidaan yksityiskohtaisemmin* tasapainotestin perusteella, jotta voidaan varmistua siitä, että toimenpiteellä pyritään korjaamaan markkinoiden toimintapuute. Yksityiskohtaisempaa arviointia tarvitaan myös siksi, että yksityisten sijoittajien mahdollisen syrjäyttämisen ja kilpailun vääristymisen riski on suurempi.

Komissio pitää tasapainotestissä myönteisinä seuraavia seikkoja:

- markkinoiden toimintapuutteiden olemassaolo ja niiden osoittaminen
- välineen tarkoituksenmukaisuus
- tuen kannustava vaikutus ja välttämättömyys:
  - sijoituksen hoitaminen liiketaloudellisin periaattein
  - sijoituskomitea
  - toimenpiteen/rahaston koko
  - bisnesenkelit
- oikeasuhteisuus (myös rahaston hoitajien avoin kilpailuttaminen, sijoittajille suunnattu tarjouskilpailu tai -pyyntö).

Komissio vertaa kyseisiä myönteisiä seikkoja tuen mahdollisiin kielteisiin vaikutuksiin, joita ovat seuraavat:

- yksityisten sijoitusten syrjäyttäminen
- muut kilpailunvääristymät, jotka johtuvat siitä, että on mahdollista, että tehottomat yritykset tai toimialat, jotka muutoin katoaisivat, säilyttävät toimintaedellytyksensä riskipääomatoimenpiteiden ansiosta tai että riskipääoman ylitarjonta tehottomille

yrityksille nostaa keinotekoisesti niiden arvoa ja näin vääristää riskipääomamarkkinoita. Toimialakohtainen tuki saattaa myös ylläpitää tuotantoa aloilla, jotka eivät ole kilpailukykyisiä, kun taas aluetuen vuoksi tuotannontekijät saattavat jakautua tehottomasti eri alueiden välillä.

Ilmoittaminen

Tuki riskipääomatoimenpiteiden muodossa lisättiin yleisellä ryhmäpoikkeusasetuksella ilmoitusvaatimuksesta vapautettuihin tukimuotoihin. Yleisessä ryhmäpoikkeusasetuksessa säädettyjen edellytysten täytyessä osakkuutena voittoa tavoittelevaan pääomasijoitusrahastoon, jota hoidetaan liiketaloudellisin perustein, myönnettävästä tuesta ei tarvitse ilmoittaa komissiolle.

Jos yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen mukaiset edellytykset eivät täyty, kyseisestä tuesta on ilmoitettava, ja se arvioidaan suuntaviivojen perusteella.

Tietosivu 10 Viranomaisten tekemiin maa-alueita ja rakennuksia koskeviin kauppoihin sisältyvä tuki

Viite

Komission tiedonanto julkisten viranomaisten tekemiin maa-alueita ja rakennuksia koskeviin kauppoihin sisältyvistä tuista (EYVL C 209, 10.7.1997, s. 3) (myöhemmin tällä tietosivulla 'tiedonanto').²⁹

Tarkoitus

Tiedonannon tarkoituksena on:

- esittää yksinkertainen menettely, jolla jäsenvaltiot voivat hoitaa maa-alueiden ja rakennusten myynnin siten, että valtiontuki on automaattisesti poissuljettua;
- määrittää tapaukset, joissa maa-alueiden ja rakennusten myynnistä on ilmoitettava komissiolle.

Periaate

Komissio olettaa, että viranomaisten tekemä maa-alueita tai rakennuksia koskeva kauppa ei sisällä tukea, jos kaupassa on noudatettu jompaakumpaa seuraavista menettelyistä:

- Myynti tapahtuu riittävästi julkistetulla avoimella tarjouskilpailulla, jolle ei aseteta ehtoja ja jossa hyväksytään paras tai ainoa tarjous.
- Myynti toteutetaan riippumattomien arvioijien vahvistaman markkina-arvon perusteella.

Maa-alueiden tai rakennusten myyntihinnan on oltava **vähintään** hinta, jonka riippumaton arvioija on vahvistanut asiantuntija-arviossaan

Jos maa-alueita ja rakennuksia on kohtuullisin ponnistuksin yritetty myydä asiantuntija-arviossa ilmoitettuun hintaan ja on ilmeistä, että tämä ei onnistu, voidaan 5 prosentin poikkeamaa alkuperäisestä arvosta pitää markkinaehtojen mukaisena.

Rajoittamatta *de minimis* -säännön soveltamista (ks. tietosivu 13) jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle kaikista kaupoista, joita ei ole toteutettu jommankumman edellä esitetyn menettelyn mukaisesti.

---

²⁹ Komissio laatii parhaillaan kattavaa tiedonantoa yksityistä markkinataloussijoittajaa koskevan testin käytöstä. Testi sisältää myös tässä käsiteltävät säännöt.

Tietosivu 11 Yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvät palvelut

Viitteet

EY:n perustamissopimuksen 86 artiklan 2 kohdan määräysten soveltamisesta tietyille yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja tuottaville yrityksille korvauksena julkisista palveluista myönnettävään valtioneutokeen 28 päivänä marraskuuta 2005 tehty komission päätös (2005/842/EY, EUVL L 312, 29.22.2005, s. 67–73), julkisen palvelun velvoitteesta maksettavana korvauksena myönnettävää valtioneutokea koskevat yhteisön puitteet (2005/C 297/04, EUVL C 297, 29.11.2005, s. 4–7) ja jäsenvaltioiden ja julkisten yritysten välisten taloudellisten suhteiden avoimuudesta sekä tiettyjen yritysten taloudellisen toiminnan avoimuudesta 16 päivänä marraskuuta 2006 annettu komission direktiivi 2006/111/EY (EUVL L 318, 17.11.2006, s. 17–25) (myöhemmin tällä tietosivulla 'pätös', 'puitteet' ja 'avoimuusdirektiivi').

Tarkoitus

Pätöksen ja puitteiden tarkoituksena on lisätä oikeusvarmuutta yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvien palveluiden rahoittamisessa. Niissä noudatetaan yhteisöjen tuomioistuimen *Altmark*-tuomiota³⁰, ja niillä pyritään varmistamaan, että yritykset, jotka täyttävät viranomaisten määrittelemiä ja niille antamia julkisen palvelun tehtäviä, voivat saada julkista tukea kaikkien niille aiheutuneiden kustannusten kattamiseen ja sen lisäksi kohtuullisen voitto-osuuden. Samalla kuitenkin pidetään huolta siitä, että yrityksille ei makseta liian suuria korvauksia eikä tapahdu ristikkäistä tukemista kaupallisen toiminnan hyväksi, sillä tämä voisi vääristää kilpailua.

Soveltamisala

Pätöstä ja puitteita sovelletaan määritelmän mukaan vain yrityksiin, jotka tarjoavat perustamissopimuksessa, johdetussa oikeudessa ja sovellettavassa oikeuskäytännössä määriteltyjä yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja. Niitä sovelletaan vain yrityksiin, jotka harjoittavat *taloudellista* toimintaa, sillä tuen myöntämistä yksiköille, jotka eivät harjoita taloudellista toimintaa, ei katsota valtioneutoksi.

Käsitteet

Yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvillä palveluilla tarkoitetaan taloudellista toimintaa, jonka viranomaiset katsovat olevan kansalaisten kannalta erityisen tärkeää ja jota ei harjoitettaisi (tai harjoitettaisiin erilaisin edellytyksin) ilman julkista tukea. Toiminnalla on oltava erityispiirteitä, jotka poikkeavat muun taloudellisen toiminnan yleisistä taloudellisista tarkoituksista.

Altmark-kriteereillä tarkoitetaan tärkeässä yhteisöjen tuomioistuimen tuomiossa vahvistettuja edellytyksiä, joiden täytyessä yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvistä palveluista maksettavaa korvausta ei katsota valtioneutoksi. Kriteerit ovat seuraavat:

i) Toiminta voidaan katsoa yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyväksi palveluksi, ja siihen liittyvät tehtävät ja velvoitteet on määritelty selkeästi.

---

³⁰ Asia C-280/00, yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 24.7.2003.

ii) Julkisen palvelun kustannusten korvauserusteet ovat objektiivisia ja läpinäkyviä ja ne on vahvistettu ennakolta.

iii) Korvauksen määrä ei ylitä palvelun tarjoamisesta aiheutuvien nettokustannusten ja kohtuullisen tuoton määrää (ts. ei liian suuria korvauksia).

iv) Korvaus määritetään joko *julkisessa hankintamenettelyssä* tai jos julkista tarjouskilpailua ei ole järjestetty, yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvän palvelun tarjoamisesta vastaavalle yritykselle maksetaan korvaus tyyppillisen hyvin johdetun yrityksen kustannusten perusteella.

Toimenpiteet

1. Päätös

Päätöksessä määritetään edellytykset, joiden täytyessä yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvästä palvelusta yrityksille maksettava korvaus katsotaan valtioneuvoston päätöksen mukaiseksi *eikä siitä tarvitse ilmoittaa* komissiolle ennakolta.

Edellytykset:

- selvästi määritelty julkinen palvelutehtävä
- ei liian suuria korvauksia
- vuosittaisen korvauksen määrä on alle 30 miljoonaa euroa yritystä kohden ja yrityskohtainen vuosiliikenvaihto on alle 100 miljoonaa euroa
- korvauksen määrää ei ole rajoitettu, jos kyseessä ovat:
  - sairaalat
  - sosiaalinen asuntotuotanto
  - saaria palvelevat lento- ja meriliikenneyhteydet
  - lentoasemat ja satamat, joiden matkustajamäärät eivät ylitä tiettyjä kynnyksarvoja.

2. Puitteet

Puitteissa määritetään edellytykset, joiden täytyessä päätöksen soveltamisalaan kuulumattomat korvaukset katsotaan *valtioneuvoston päätöksen mukaisiksi*. Kyseisistä korvauksista on ilmoitettava komissiolle, koska kilpailun vääristymisen riski on suurempi.

Säännöt on suunniteltu siten, että *liiallisia korvauksia* (korvaus, joka ylittää julkisen palvelun nettokustannukset) *ei makseta eikä ristikkäistä tukemista tapahdu* (korvaus, jota käytetään muilla markkinoilla, joilla on kilpailua), sillä kyseiset tilanteet saatettaisiin katsoa perustamissopimuksen vastaisiksi.

3. Avoimuusdirektiivi

Avoimuusdirektiivissä säädetään, että yrityksiltä, jotka saavat korvauksia ja jotka sekä tarjoavat julkisia palveluja että toimivat muilla markkinoilla, edellytetään erillistä kirjanpitoa eri toiminnoistaan, jotta voidaan olla varmoja siitä, ettei yrityksille makseta liiallisia korvauksia.

Tietosivu 12 Takauksia koskeva tiedonanto

Viite

Komission tiedonanto EY:n perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan soveltamisesta valtiontukiin takauksina (EUVL C 155, 20.6.2008, s. 10–22, ja sivua 15 koskeva oikaisu, EUVL C 244, 25.9.2008, s. 32) (myöhemmin tällä tietosivulla ’tiedonanto’).

Soveltamisala

Tiedonantoa sovelletaan sekä *yksittäisiin takauksiin* että *takaushjelmiin*. Sitä sovelletaan kaikkiin talouden aloihin maatalous, kalastus ja kuljetussektori mukaan luettuina, sanotun kuitenkin rajoittamatta kyseisiä aloja koskevien erityisten takaussääntöjen soveltamista.

Tiedonantoa ei sovelleta vientiluottotakuisiin.

Tiedonannossa annetaan säännöt siitä, milloin takaus katsotaan markkinakäytännön mukaiseksi eikä ole sen vuoksi valtiontukea. Lisäksi siinä annetaan ohjeita sellaisten takauksien arvioimiseksi, joissa on tukiosuus.

Käsitteet

Yleensä takaukset liittyvät **lainaan tai muuhun rahoitussitoumukseen**, josta lainanottaja sopii lainanantajan kanssa. Samoja sääntöjä sovelletaan myös muuntyyppisiin takauksiin, joihin liittyy vastaavanlainen riskinsiirto (esim. pääomasijoitukset).

Tiedonannossa vahvistetaan säännöt selkeiden ja läpinäkyvien **laskentamenetelmien** soveltamiseksi tiettyyn takaukseen tai takaushjelmaan sisältyvän valtiontuen määrittämiseksi. Pk-yrityksiin sovelletaan yksinkertaistettuja sääntöjä. Näin pyritään ratkaisemaan erityisongelmat, joita ne kohtaavat rahoituksen saannissa.

Takausten, jotka täyttävät tiedonannon 3 osan edellytykset, ei katsota tuovan etua takauksen saajalle. Niitä ei sen vuoksi katsota valtiontueksi. Takaukseen sisältyvän valtiontukiosuuden arviointi perustuu markkinataloussijoittajaperiaatteeeseen³¹, sillä lähtökohtana on **luokituksen** avulla tapahtuva **riskien arviointi**. Luokituksen suorittajan ei tarvitse olla kansainvälinen luokituslaitos vaan se voi olla myös takauksen saajan pankki.

Kun on kyse takauksista, joihin sisältyy valtiontukiosuus, valtiontueksi katsotaan takauksen oikean markkinahinnan ja toimenpiteestä varsinaisesti maksetun hinnan välinen erotus.

Kriteerit

Jotta takaus ei sisältäisi tukea, sen on täytettävä seuraavat kriteerit:

---

³¹ Tämän periaatteen mukaan viranomaisten tekemät sijoitukset yrityksiin tai yrityksille antama muu rahoitus voidaan hyväksyä, jos ne toteutetaan ehdoin, jotka yksityinen markkinataloussijoittaja olisi hyväksynyt vastaavassa tilanteessa.

a) Yksittäiset takaukset:

- Lainanottaja ei ole vaikeuksissa oleva yritys (ks. tietosivu 5; HUOM: Uusien pk-yritysten ei tiedonannossa katsota olevan vaikeuksissa olevia yrityksiä).
- Takaus liittyy tiettyyn rahoitustoimeen, sille on asetettu kiinteä enimmäismäärä ja sen voimassaoloaika on rajoitettu.
- Takaus ei kata enempää kuin 80 prosenttia lainasaamisen (tai muun rahoitussitoumuksen) määrästä.
- Lainan lyhennykset ja takaussumman pieneneminen sekä tappioiden jakautuminen ovat oikeassa suhteessa toisiinsa.
- Takauksesta maksetaan markkinaperusteinen hinta (kun otetaan huomioon rahoitustoimen ominaispiirteet).
- **Pk-yritykset:** mahdollisuus käyttää ennakkoon määriteltyä safe harbour -maksua (joka perustuu pk-yrityksen luottoluokitukseen) ja mahdollisuus osoittaa, että pienempi takausmaksu on markkinakäytännön mukainen. Vastaperustettuihin yrityksiin sovelletaan 3,8 prosentin vuotuista safe harbour -maksua, vaikka niillä ei olisi luokitusta.

b) Takausjärjestelmät:

- Järjestelmä ei ole vaikeuksissa olevien yritysten käytössä.
- Takaukset liittyvät tiettyyn rahoitustoimeen, niille on asetettu kiinteä enimmäismäärä ja niiden voimassaoloaika on rajoitettu.
- Takaukset kattavat enintään 80 prosenttia lainasaamisen (tai muun rahoitussitoumuksen) määrästä.
- Takausmaksuja tarkistetaan vähintään kerran vuodessa.
- Takausmaksujen on katettava tavanomaiset riskit, järjestelmän hallintokulut ja riittävästä pääomasta vuosittain maksettava korvaus.
- Avoimuuden takaamiseksi järjestelmän on sisällettävä ehdot, joilla tulevia takauksia myönnetään (esim. hyväksyttävät yritykset).
- **Pk-yritykset:** Safe harbour -maksut tai mahdollisuus kiinteän takausmaksun käyttöön (jolloin lainan ottavasta pk-yrityksestä ei tarvitse suorittaa erillistä luokitusta) liittyvät vain takauksiin, joiden taattava määrä on enintään 2,5 miljoonaa euroa yritystä kohden tietyn järjestelmän puitteissa (tämä mahdollistaa riskien kokoamisen, kun on kyse pk-yrityksille myönnettävistä takauksista, joilla katetaan pieniä lainasummia).

Muuta

Mainittua 80 prosentin enimmäismäärää ei sovelleta takauksiin, jotka on annettu velkapapereille tai yrityksille, jotka tarjoavat tiettyjä paikallisia yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluita.

HUOM: Alle 1,5 miljoonan euron takauksiin voidaan soveltaa *de minimis* -asetuksessa säädettyä *de minimis* -järjestelmää.³²

---

³² Jäsenvaltiot voivat kuitenkin ilmoittaa laskentamenetelmistä, kuten *de minimis* -asetuksen 2 artiklan 4 kohdan d alakohdassa säädetään. Ks. tietosivu 13.

Viite

Perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen 15 päivänä joulukuuta 2006 annettu komission asetus (EY) N:o 1998/2006 (EUVL L 379, 28.12.2006, s. 5) (myöhemmin tällä tietosivulla 'asetus').

Soveltamisala

Asetusta sovelletaan vähäisiin valtiontukimääriin (nk. *de minimis* -tukeen), joita ei katsota perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuiksi valtiontuiksi ja joihin ei sen vuoksi sovelleta ilmoitusvaatimusta.

De minimis -sääntöä ei sovelleta kalastuksen ja vesiviljelyn aloilla, hiilialalla ja perustamissopimuksen liitteessä I lueteltujen maataloustuotteiden alkutuotannon alalla toimiviin yrityksiin. Sitä sovelletaan tietyin lisäedellytyksin maataloustuotteiden jalostusta ja markkinoille saattamista harjoitaviin yrityksiin. Liikennealalla *de minimis* -tukea ei voida käyttää maanteiden tavarakujiin tarkoitettujen ajoneuvojen hankintaan. Myöskään vaikeuksissa olevat yritykset eivät kuulu asetuksen soveltamisalaan.

Käsite

De minimis -säännössä asetetaan kynnyksarvo, jonka alittavaan tukeen ei sovelleta perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohtaa, joten tällaisista toimenpiteistä ei enää tarvitse ilmoittaa ennakkoon komissiolle. Sääntö perustuu oletukseen, että vähäisillä tukimäärillä ei useimmissa tapauksissa ole vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan eikä kilpailuun.

Kriteerit

Kuuluakseen *de minimis* -säännön soveltamisalaan tuen on täytettävä seuraavat kriteerit:

- *De minimis* -säännön kattaman tuen enimmäismäärä on yleensä 200 000 euroa (avustusekvivalentti) kolmen verovuoden jaksolla. Merkityksellinen kolmen vuoden ajanjakso on liikkuva käsite, joten myönnettäessä uutta *de minimis* -tukea on aina määritettävä kolmen perättäisen vuoden (kulloinkin meneillään oleva verovuosi mukaan luettuna) aikana myönnetyn *de minimis* -tuen kokonaismäärä.
- Enimmäismäärää sovelletaan kaikkiin *de minimis* -tuiksi katsottaviin julkisiin tukiin. Se ei vaikuta tuensaajan mahdollisuuksiin saada muuta valtiontukea komission hyväksymien ohjelmien puitteissa, kunhan jäljempänä kuvailtua tuen kasautumista koskevaa sääntöä noudatetaan.
- Enimmäismäärää sovelletaan kaikenlaiseen tukeen riippumatta tuen muodosta tai sen tarkoituksesta. Ainoa *de minimis* -säännön ulkopuolelle jäävä tukimuoto on vientituki.
- Asetusta sovelletaan vain "läpinäkyviin" tukimuotoihin. Tällä tarkoitetaan tukea, jolle on mahdollista määrittää ennakkoon bruttoavustusekvivalentti ilman, että siitä olisi laadittava riskinarviointi. Tämä aiheuttaa tiettyihin tukimuotoihin, esimerkiksi takauksiin, kohdistuvia rajoituksia. Asetusta voidaan soveltaa vain alle 1,5 miljoonan euron suuruisiin

takauksiin.³³

Kasautuminen

Mainittu enimmäismäärä (200 000 euroa *de minimis* -tukea kolmen verovuoden aikana) koskee kaikkea yhdelle yritykselle myönnettyä *de minimis* -tukea. Maantieliikenteen alalla enimmäismäärä on alennettu 100 000 euroon.

Myöntäessään *de minimis* -tukea tietylle yritykselle kyseisen jäsenvaltion on tarkistettava, että kyseisen yrityksen kolmen vuoden jakson aikana saaman *de minimis* -tuen kokonaismäärä ei ylitä uuden tuen vuoksi 200 000 euron (tai joissakin tapauksissa 100 000 euron) enimmäismäärää.

Jäsenvaltion on luotava järjestelmät, joilla voidaan varmistaa *de minimis* -tuen kasautumiseen sovellettavan enimmäismäärän tehokas seuranta. Tämä voidaan toteuttaa kahdella tavalla:

- Jäsenvaltio perustaa *de minimis* -tuen keskuskirjaamon, jossa säilytetään tiedot kaikkien viranomaisten kyseisen jäsenvaltion alueella myöntämistä *de minimis* -tuista.
- Jäsenvaltio voi vaihtoehtoisesti ilmoittaa yritykselle erikseen, että kyse on *de minimis* -tuesta, ja pyytää yritykseltä yksityiskohtaiset tiedot muista kahden edellisen verovuoden ja meneillään olevan verovuoden aikana saaduista *de minimis* -tuista. Jäsenvaltion vastuulla on kaikissa olosuhteissa varmistaa, että kasautumiseen sovellettavaa enimmäismäärää ei ylitetä.

---

³³ Jäsenvaltiot voivat kuitenkin ilmoittaa laskentamenetelmistä, kuten asetuksen 2 artiklan 4 kohdan d alakohdassa säädetään.